

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlitna vrsta
malih oglasov po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dnevi po
prazniku ob 4. uri zjutraj
Poština plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Radičev prelom z blokom.

Radič je imel 1. novembra v Zagrebu govor, v katerem je napovedal najostrejšo opozicijo — ožjemu bloku. Ozmerjal je Davidovića, Nastasa Petrovića, grozil dr. Spahu in dr. Korošcu in SLS očital, da nima poguma povedati, da samo v monarhiji more biti taka korupcija, to se pravi z drugimi besedami, da nihče drugi nima poguma govoriti o kroni javno take prostaške reči, kakor jih je Radič v soboto v Zagrebu. Mogoče smatra gospod Radič za pogum, ako se po poročilu resnih in celo njemu prijaznih listov odgovorni politik izraža o nositelju krone tako kakor je to običaj v beznicah, toda pametni ljudje smatrajo tak pogum v najmilejšem slučaju za veliko neumnost, ki podira z lahkoto to, kar drugi s trudom gradijo. Kakšen pogum Radič v resnici pokazuje s svojim evropskega, človečanskega in demokratičnega politika nedostojnim zabavljanjem, dokazuje on sam, ko danes taji, kar je včeraj tako »pogumno« govoril. To je sploh njegova stara taktika, da pred svojimi ljudmi govori strašno pogumno in hujska zoper take resne, načelne in taktično modre politike, kakor je dr. Korošec, pred politično javnostjo pa se opravičuje, češ da časnikarji niso pravilno poročali...

Kakšen da je ta Radičev pogum dejansko, je pripovedoval sam na shodu: »Po napadu na inženirja Košutića ne grem več v Belgrad. Proti meni je napravljena zarota in vsi zarotniki so se zakleli, če pride v Belgrad, da bom izginil in se ne več pokazal.« Ta »pogumni« politik zahteva, da tisti, ki imajo kljub grožnjam in zloratam pogum postaviti se naravnost pred nasprotnika v Belgradu, klepetajo take ordinernosti, kakor jih spušča iz sebe pogumni g. Radič, ki pa bo prvi, ki jo bo jedrno odkuril čez mejo, ako po njegovi zaslugi pride P. P. volivna vlada.

Radič je zahteval od bloka, da ustvari s HRSS federalistični blok v parlamentu. Blok pa je skoro vsak dan vabil Radiča, da bi prišel nekdo od njegovih ljudi, če se sam ne upa, v Belgrad na razgovor v tej stvari. Dr. Korošec in dr. Spaho sta se v načelu izjavila za federativni blok v parlamentu, pa Radič ni poslal nobenega svojega človeka doli, tudi njegov poslanec Bačinić ni imel nobenega pooblastila za kako oficijelno izjavo. Namesto tega pa je 1. novembra v Zagrebu napadel svoje zavznike in sploh govoril tako, kakor da je — po svojih lastnih besedah — poln vinskega duha. Če misli Radič, da je SLS hrvatska zajednica, katero bi mogel terorizirati, se zelo moti.

Kar je storil Radič na praznik Vseh svetih, je nedopustno in se ne more zagovarjati. Član ožjega bloka se je o njegovih nedeljskih izbruhih izjavil nam nasproti takole:

V trenutku, ko voditelji ožjega bloka delajo v Belgradu z vsemi silami na to, da se položaju napravi pot v parlament, kjer je širši blok imel do danes večino, pa pride Radič s svojim govorom in se odreče bloku, ga napade in naznanja, da bo proti njemu šel v najostrejšo opozicijo. In to je storil Radič brez točnih informacij o položaju čisto brez skrupulov in je lahkomišelnost razbil blok s pretinjo, da prekine vse zveze s političnimi prijatelji, ki so se dosedaj kljub njegovim ekstraturam držali lojalno širšega bloka. Kakor v zasebnem SLS in Spahovim muslimanom pa je še pretel, da bo zmel Spahovce in SLS, ako ne gredo v tisti federalistični blok, ki ga sam ni hotel.

Mesto stvarnega odgovora na vabilo dr. Korošca in dr. Spaha je udaril po njima in dokazal, da federalističnega bloka ne mara, marveč samo govori o njem v agitacijske namene.

Kakor je prej Rade Pašić s svojimi aferami delal v prilogi bloku, tako dela zdaj Radič s svojimi govori v prilogi Pašiću. Ožji blok ni kriv, da se je širši blok razdril. Radič sam ga je razdril, ker ga je hotel, ker si je nadel masko in govoril drugače kakor je potem dejansko postopal. Popolnoma po Pašićevem vzorcu! Ožji blok je dokazal največjo potrpežljivost, Radič pa ga je razbil na škodo ideje sporazuma in s tem pokazal, da je o sporazumu samo govoril, hotel ga pa ni. To je smatral

ravno tako resno kakor federalistični klub. Ko bi ga bilo treba ustvariti, pa na ponovna vabila ni hotel poslati nobenega odposlanca k ožjemu bloku v Belgrad, da bi se ne moglo tudi sklepati o novih parlamentarnih formacijah. V zraku ni mogoče ustvarjati novih klubov, kakor se ne morejo ustvariti s samimi telefonskimi diktati z ene strani.

G. Radič si pač misli: Volitve so blizu. Za njegovo nelojalnost je zelo značilno, da v tem trenutku prekine vez s svojimi političnimi prijatelji, to pa samo zato, da bi imel svobodne roke pri volitvah.

Če bi drugi činitelji v naši državi sle-

dili v svoji politiki enakim »pogumom«, in »pametnim« smernicam kakor g. Radič, bi njegov govor v soboto pomenil naravnost katastrofo. S takim neodgovornim govorjenjem se naravnost provocira P. P. volivni mandat, ako bi drugi ne bili modrejši in prevdarnejši ter bi se ne zavedali bolj svoje odgovornosti pred državo in ljudstvom kakor »pacifisti« Radič, ki, kolikor je to od njega odvisno, onemogočuje vsako pošteno in pametno prizadevanje pripomoči ljudstvu v naši državi do mirnega in boljšega življenja. Upajmo, da se te razmere v Jugoslaviji vendarle dosežejo, če treba, tudi brez Radiča.

Timotijevićeva akcija brezuspešna.

MOČNA STRUJA MED RADIKALI PROTI SPORAZUMU IN ANTIKORUPCIONISTIČNI POLITIKI. JOVANOVIĆ DVAKRAT V AVDIENCI. — BLOK ZAHTeva VODSTVO VOLITEV.

Belgrad, 3. okt. (Izv.) Splošno se je pričakovalo, da bo že včeraj dokončana najnovejša etapa v krizi, ki je označila za mandatarja krone Kosto Timotijevića. Zato je bil včerajšnji dan zelo živahen. Sklicana je bila seja radikalnega kluba in voditeljev bloka. Pričakovane položaja sicer ni bilo, vendar pa je že včerajšnji dan, še bolj pa današnji prinesel novih dokazov, da je med radikali zelo močna struja, ki je proti sporazumu in proti antikorupcionistični politiki. Zato je jasno, da je Timotijevićeva akcija stvarno že propadla, četudi formalno še obstoja. Radikali se niso izrazili za politiko v smislu mandata, kakor ga je dobil Timotijević in s tem so onemogočili koncentracijo.

Nastane vprašanje, kakšna bo etapa krize, ki bo sledila po verjetnem Timotijevićevem neuspehu. Nekateri ugledni radikali, med njimi dr. Ninčić, so trdili, da se vrnemo na položaj, kakor je bil pred štirimi meseci, to je doba Jovanovićevega mandata, doba poskusa ustvariti zdravo parlamentarno delovno kombinacijo. V danem trenutku ni mogoče videti, koliko resnice je na tej trditvi. Zanimivo je, da je bil Jovanović danes dvakrat v avdienci in sicer okrog pol 5. med sejo radikalnega kluba in zvečer po 7. uri še enkrat. Po obeh avdiencah se je dolgo posvetoval z raznimi radikalnimi prvaki. V krogih ožjega bloka se s to kombinacijo niso bavili. Blok slej ko prej vstraja na tem, da se morajo volitve poveriti njemu. Če je čisto delovna vlada nemogoča, naj ožji blok izvede volitve, ne da bi bil pri tem vezan na to ali ono stran. Nasproti vsem ostalim nudi blok jamstva tudi za potrebno delo v skupščini predvsem za invalidski zakon, zakon proti korupciji in druge.

Kolikor smo izvedeli, je v tej smeri pojasnil stališče bloka Davidović tudi na svoji današnji avdienci. Davidović je bil poklican na dvor ob 12. uri in je bil nad eno uro v avdienci. To bi bilo edino pravilna in parlamentarna rešitev. Volivne kombinacije s P.-P. so pri današnjem razpoloženju nemogoče in se na nje ne sme računati, dasiravno se v teh krogih trdi, da so njih šanse poskočile vsled neprestanih izzivov Radiča.

TIMOTIJEVIČEV ULTIMAT RADIKALOM.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Včeraj in danes so se vršile seje radikalnega kluba glede tega, kako stališče da zavzame napram Timotijevićevemu mandatu. Na včerajšnji seji je bil izvoljen poseben odbor petorice da formulira pogoje, pod katerimi bi radikali vstopili v vlado Koste Timotijevića. Na dopoldanski seji je Marko Gjuričić prečital te pogoje. V njih se izraža principijelen pristane na program v parlamentu, kakor ga je označil Timotijević, zahtevajo pa, da drugo točko, ki govori o

izvrševanju zakona napram vsem in proti vsakemu, blok jasno precizira, in da se posebno naglasi, da se bo strogo uporabljaj zakon proti onim, ki sejejo mržnjo proti vojski in prinašajo razdor v njo, ki z nedostojno besedo žalijo kralja in da se v pismen sporazum vstavi posebna točka, da pri tem tudi Radič ni izzet. Stavljen je bil tudi predlog, da se mora v tem pismenem sporazumu izjaviti, da politika bodoče vlade ne bo istovetna o politiko dosedanje.

O teh predloženih pogojih in predlogih so nato razpravljali dopoldne in popoldne. Precizirali sta se jasno dve stališči: 1. da je treba sporazum in vse točke, ki se tičejo sestave in programa nove vlade, točno in precizno in pismeno formulirati 2. da je to nepotrebno, češ da ne gre pismeno formulirati vseh podrobnosti, temveč da se naj ugotovi temelj, delegatom pa se naj puste za pogajanja proste roke. To stališče je zastopal Jovanović. Na teh stališčih se niso radikali mogli zediniti. Laza Marković je zastopal stališče, da se mora v to pismo vstaviti še točka, da se dosedanja politika ne bo nadaljevala. To Markovićevo stališče je razumljivo, ker znači, da se ne sme nadaljevati protikorupcijska politika. Ker se radikali niso mogli zediniti, je bila seja prekinjena in se bo jutri nadaljevala. Tak odgovor so sporočili Timotijeviću, ki je takoj odšel na dvor. Ko se je vrnil z dvora, je izjavil, da se želi in zahteva, da se razvoj pospeši in je radi tega stavil ultimatum, da mora do jutri do pol 11. imeti točen odgovor in zahtevo, da precizirajo svoje stališče.

TIMOTIJEVIČEV PROGRAM.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Na včerajšnji konferenci načelnikov bloka in Timotijevića je Timotijević točno razložil svoj program, ki vsebuje sledeče točke: 1. delo v skupščini po programu deklaracije vlade Ljube Davidovića, v prvi vrsti kot najnujnejše, kakor: a) invalidi, b) o pobijanju korupcije, c) o poljedelskih kreditih. Nato bi se prešlo na državni proračun, pozneje na druge zakone iz istega programa. 2. Zakon se more strogo spoštovati napram vsem in vsakemu. 3. vlada bi nadaljevala delo za pričetni sporazum s Hrvati. Glede 3. točke je Timotijević izjavil sledeče: Delo za sporazum z zastopniki »hrvatskega dela našega naroda« naj bi se vršilo stopnjeno in se kolikor potrebno vodil račun o tem, da se ne bi škodilo državni edinstvu. To delo bi se vršilo s tesnim stikom vseh političnih strank in njih zastopnikov na skupnem delu v narodni skupščini in po možnosti v vladi. Vlada je dolžna, veliko strankarsko in plemenško borbo potisniti na stran z motiviranjem medsebojne vzajemnosti, z uvajanjem reda in zakonitosti, s pobijanjem korupcije in protizakonitih del.

sedaj stalno dogajalo. In tudi to se je drugi dan dogodilo, da je Radič svoja neložna izvajanja in prostaška psovanja ponižno demantiral in pohlevno izjavil, češ da so bili njegovi govori netočno reproducirani in tendenciozno zaviti. Stalno se takim demantijem ne more verjeti, posebno ne radi tega, ker so se slične stvari že često dogodile, da je Radič že dementirane stvari zopet dementiral in s podpisano izjavo potrdil prvotno izjavo.

Mnogi poslanci so odločno napadli tak način vrtočave Radičeve politike; njemu samemu morda ne škoduje, zato pa je veliko nesrečo hrvatskega ljudstva. Ideja sporazuma na ta način ni mogoča, dokler se Radič ne navzame potrebne iskrenosti in lojalnosti. Radič s tem govorom ožjemu bloku ni mogel bolj škodovati, zato vlada med poslanci ožjega bloka največje ogorčenje. Radičev sobotni govor je bil za Belgrad senzacija. Listi so ga prinesli v celoti razen mesta, kjer govori proti kraljevi rodbini. Ta mesta so izpustili, ker da jih ne morejo priobčiti in da teh mest ni mogoče zabeležiti v primernih posnetkih. Po mestu so raznašali najrazličnejše vesti radi teh mest v Radičevem govoru.

Voditelji ožjega bloka so se bavili z Radičevim govorom, posebno z onim delom, kjer je napadal voditelje bloka. Da bi si bili na jasnem, so Radiču poslali naslednjo brzojavko: »Stjepanu Radiču, Zagreb. Ali sinočnji Vaš govor v Vašem klubu, ki je bil danes objavljen v belgrajski »Politiki« in »Vremenu«, pomeni razpad širšega skupnega bloka? Potreben je Vaš kar najhitrejši odgovor. Davidović, Korošec, Spaho, Petrović.« Na to svoje vprašanje so voditelji prejeli sledeči odgovor: »Davidoviću, ministrskemu predsedniku Belgrad. Smatramo, da je celokupni blok potreben pod pogojem, da kot parlamentarna večina najodločnejše zahtevamo zase vlado ali pa da takoj izvedemo najostrejšo opozicijo v parlamentu in med ljudstvom. Radič, Maček, Predavec.«

Kakor se vidi, Radič ni hotel odgovoriti na stavljeno vprašanje, ali je s svojim sobotnim govorom zapustil blok ali ne. Kar se tiče pogojev, pod katerimi bi spel šel v blok, manjka važno določilo, ki je radi Radičeve nediscipliniranosti potrebno, da blok dogovorno discipliniran nastopa v vsem javnem delovanju, ne pa, kakor je do sedaj, ko se Radič ni oziral na blok in njegovo politiko. Ožji blok se je posvetoval v tem odgovoru, ni pa še prišel do nobenih definitivnih sklepov, pač pa bo jutri nadaljeval svoja posvetoovanja.

NAČRT OŽJEGA BLOKA OD RADICA ONEMOGOČEN.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Kakor smo izvedeli, se je v krogih ožjega bloka zadnji teden večkrat razpravljalo o novem parlamentarnem klubu, v katerega ne bi vstopil federalistični blok, ampak tudi Davidovićev klub in bi bil to nekaj sporazum strank in bi bil najmočnejši klub v parlamentu. Radič ni hotel poslati svojih odposlancev in tako po njegovi krivdi izostanejo nadaljnji sklepi o tej zadevi. Zato se smatra za nelojalno, da Radič očita bloku, zakaj ni hotel vzeti njegovih predlogov v pretes.

RADIČ 3. NOVEMBRA O TIMOTIJEVIČU.

Zagreb, 3. nov. (Izv.) Radič je dejal Vašemu dopisniku: Timotijević je izročil Bačiniću pismo, katero naj bi ta meni po telefonu prebral. Jaz sem Bačiniću telefoniral, da je napravil napako, ker je to pismo sploh sprejel, in da bi tudi jaz napravil napako, če bi pustil, da se mi prebere to pismo, in to zato, ker smatram Timotijevića za poštenega človeka in je odveč, da mi Timotijević pismeno tolmači politiko Nikole Pašića.

DR. KOROŠEC ZA VPOKOJENCE.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Dr. Korošec kot načelnik Jugoslov. kluba, je danes obiskal dr. Spaha, ministra za finance in z njim razpravljaj o tem, da se uredi vprašanje pokojnine zvaničnikov, ki so po novi uredbi deloma postavljeni v slabši položaj kakor dosedaj.

SEJA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Jugoslov. klub je imel dopoldne in popoldne sejo, na kateri so razpravljali o položaju.

Ožji blok in Radičev govor.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Jugoslovanski muslimanski klub je imel danes sejo, na kateri je razpravljaj tudi o najnovejših Radičevih izpadih v soboto. Proti Radiču so padle ogorčene izjave: Tako kakor to dela Radič, se ne vodi politika, še manj pa se čuva parlamentarizem. Tudi republikanstvo ne obstoja v tem, da se krali

opsuje s pouličnimi izrazi, drugi dan pa se poveličuje in kuje v zvezde. Poudarja se, da je Radič govoril v soboto, ko niso izšli nobeni časopisi in na dan, ko bi imele pasti v Belgradu važne odločitve. Že dosedaj se je opazalo, da z Radičeve strani prihajajo taki izpadi vedno pred važnimi odločitvami v Belgradu. To se je do-

Radićev »veliki govor« v Zagrebu.

Zagreb, 1. novembra. (Izv.) Nocoj je bila sklicana seja zagrebske organizacije HRSS, za katero je Radić že naprej napovedal »velik svoj govor« o notranjem in zunanjem političnem položaju.

Radić je govoril najprej o napadu na Košutića: Nam so javili, da so Kasteli najbolj samozavestni, sedaj pa vidimo, da so le blato. Nosijo rdeče kape, pa niso vredni, da jih nosijo. Štirje akademiki, trije iz Dalmacije, eden iz Hrvaške, ki so bili s Košutićem, so bežali, a nekaj ur pozneje nas lažnivo obvestijo iz Belgrada, kaj se je zgodilo. Vsi nas lažnivo obveščajo, začeni od Nastasa Petrovića. Po tem napadu je Nastasa Petrović za mene isto, kar je Pašić, a stvarno je isto tudi Davidović. Džoka Popović (s katerim se je Radić poljuboval) pa bizantinsko javlja, da se bo vse uredilo.

Timotijević se ni zlagal z Davidovićem politiko sporazuma s Hrvati, dokler so Hrvati s HRSS. Tega nikdar ni skrival. Ljuba Davidović je, kakor čujem, dejal kralju, ko mu je ta rekel, da bo povelil mandat Timotijeviću: Poizkusite, ali parlament ni žaba, da se z njim delajo poizkusi, niti so poslanci lutke, ki se vlečejo s konopcem, a najmanj smo mi lutke.

Oni pravijo: Sicer bo ta človek planil in dal vlado generalom: Pa naj da, naj se igra s svojo rojstno usodo. Timotijević se sprehaja od kluba do kluba, on »hauzira«.

Nato je Radić govoril o razmerah v Srbiji in z njimi v zvezi o kroni tako, da je to nemogoče ponoviti.

Federalistični klub.

Timotijević je dobil mandat, mi pa smo odgovorili, da se ne razgovarjamo z njim, ker on ni imel toliko sramu in poštenja, da bi bil dejal: ne morem voditi Davidovićeve politike, ker to ni moj program, jaz ne morem biti za sporazum s Hrvati, ker sem za sporazum nekako tako kakor Pašić in Pribičević. Ko je nekdo dejal na dvoru: Veličanstvo, vi ste čuli, kaj je govoril Radić o monarhiji angleškega tipa. Odgovorilo se mu je: Tudi jaz sem za angleško monarhijo, pa dajte mi angleške stranke. — Pomislite, kako se tu misli o srbskih strankah. Za Hrvate to ne velja, ker se brez revolucije lahko privede drugi ustavni faktor v svoje meje. Jaz sem predložil, da se ustvari federalistični blok. Ni treba, da bi bil predsednik naš človek; naj bo Spaho, Korošec ali Hohnjec. Jaz sem zahteval, da se to takoj izvrši. Oni so mi odgovorili, da se bodo potem složili tudi Srbi, pa naj se. Jaz sem rekel, naj se napravi ta klub, pa če oni nočejo (!?), potem jih bomo pri volitvah zmlili. Ako Spaho noče v našo stranko, naj gre med zajedničarje. Isto velja za Slovence. Če Pribičević pojde k radikalom, ostanejo demokrati, a oni so nam bližji, pa jim bomo rekli: Pridite k nam!

Belgrajski parlament je tako žalosten, da nima določbe, po kateri bi moglo največje število poslancev zahtevati sklicanje seje. Naš sabor je imel določbe, da je moglo 20 poslancev zahtevati sklicanje seje. Sedaj tega ne more niti petdeset. Zato je dvor hotel imeti vlado in parlament.

Iz te krize, ki je ne samo kriza vlade nego i kriza parlamenta, ustave in države, so pravi in definitivni izhod samo volitve. Mi bomo volitve provocirali, pa če ne bo drugega načina, bo ta: (Tu je Radić zopet govoril o kroni tako, da je to nemogoče ponoviti).

Angleški konservativci.

Nato je govoril o angleških volitvah in dejal: Vsi moji angleški prijatelji pripadajo konservativni stranki in oni dobro poznajo srbske razmere. Spoznali so Pašića še za časa vojne, prezirajo ga, a nekateri ga tudi mrzijo. Zato je norost, pričakovati, da bo zmaga konservativcev ojačila položaj Pašića in Pribičevića.

Napad na zaveznike.

Spaho bo izšel (iz volitev) kakor Maglajić, ravno tako Korošec, če ne stopita v federalistični klub. (Zato je Radić samo govoril o federalističnem klubu, ko so ga pa hoteli osnovati in zahtevali Radićeva odposlanca, Radić tega ni hotel! Op. ured.) Korošec je na dvoru dejal, da bo odšel v inozemstvo, pa naj se potem razgovarjajo z Radićem, ki mu bo prepustil tudi Slovenijo. Ni treba meni nič prepustiti, ker mi je že vse prepustil. Celokupna njegova politika nima nobenih načel (!?), mu je le taktika. Korošćevi ljudje niso toliko korajžni, da bi dejali: samo v monarhiji je mogoča taka korupcija.

Nato trdi Radić, da so ljudje zvedeli, da so vsi predsedniki organizacij HRSS popisani, da jih bodo v ugodnem trenutku pobili.

Najostrejša opozicija.

Po napadu na inženirja Košutića ne grem več v Belgrad. Proti meni je narejena zarota in vsi zarotniki so se zakleli,

da če pojdem v Belgrad, bom zginil, pa se ne bom več prikazal. Temu je dodal, da ga je zagrebska policija opozorila na nekega komitaša, ki je osem dni prežal nanj, da ga ubije, in da mu je policija svetovala, naj se varuje. Končno je izjavil, da od današnjega dne hrvaški narod preide v najostrejšo opozicijo.

RADIĆEV LIST O RADIĆEVEM GOVORU.

Zagreb, 3. nov. (Izv.) Današnji »Jutarnji list« objavlja sobotni Radićev govor po stenografskem zapisniku pod naslovom »Nesrečen dan predsednika HRSS g. Radića.« Govor, ki ga prinaša »Jutarnji list«, je popolnoma enak govoru, ki sta ga objavila belgrajska lista »Vreme« in »Politika«.

PRIBIČEVIĆEVE ŽELJE.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Danes so se raznesle vesti, da so vse srbske trgovine v Zagrebu demolirane kakor 1914. To vest je razširila Pribičevićeva »Reč«, ki je izdala posebno izdajo. S takim Pribičevićem nastopom se vidi, da računa na najnižje instinkte in da mu ni za mir in sporazum.

MAŽURANIĆ ODLIKOVAN.

Belgrad, 3. nov. (Izv.) Podpredsednik Jugoslovanske akademije znanosti v Zagrebu Stjepan Mažuranić je odlikovan z redom sv. Save I. razreda ob priliki svojega jubileja.

NAŠ POSLANIK V LONDONU UMRLO.

London, 3. nov. (Izv.) Tukajšnji poslanik kraljevine SHS dr. Gavrilović je nenadoma umrl.

Italija.

PRED OTVORITVIJO PARLAMENTA.

Rim, 3. nov. (Izv.) V zborničnem predsedstvu urejajo gradivo za parlamentarno delo. Odločeno je, da se zbornica brez drugega loti proračuna. V razpravo pa pridejo zaenkrat le najvažnejši deli, to je zunanje, notranje, finančno ministrstvo in ministrstvo za javna dela; ostali proračuni se odgodijo do januarskega zasedanja parlamenta. Ker pa z 31. decembrom poteče dosedanji proračunski provizorij, bo vlada zahtevala pooblastila, da izvršuje nepotrebne proračune, dokler jih zbornica ne odobri.

Vlada namerava dalje predložiti v jezenskem zasedanju tiskovni red, vojaški red in načrt o mobilizaciji industrije. V zvezi z zakonskim načrtom fašistovskega direktorija, ki naj prepreči prepogostne ministrske krize, se predlože tudi izpremembe zborničnega poslovnika, ki poostre določbe o razpravah in glasovanjih v stvareh, ki so političnega pomena.

Kar tiče novih skupin v vladni večini, je gotovo, da se takoj ob otvoritvi zasedanja konstituirajo poleg liberalno-narodne skupine tudi demokratična skupina, kateri pristopita baje tudi Giolitti in Orlando.

ZBORNICA SE OTVORI 12. NOVEMBRA

Rim, 3. nov. Dne 1. t. m. se je vršil pogovor med min. predsednikom Mussolinijem in zborničnim predsednikom Roccom. Zbornica se otvori dne 12. t. m. Kot prva točka pride na dnevni red proračun zunanjega ministrstva.

REFORME V ARMADI.

Rim, 3. nov. (Izv.) Minoli petek se je na Montecitoriju sešel glavni proračunski odbor, ki je z malimi izpremembami odobrila proračuna za vojsko in mornarico. Poročevalec posl. Belluzzi je v svojem poročilu opozoril na potrebe izpremembe v armadi in njeni upravi. Predvsem je treba znižati število častnikov in za tehnično-upravne posle namestiti civilno osebje. Stroški za sanitarno službo naj se znižajo na ta način, da se sanitarni posli vojske in mornarice združijo ter primerno izkoristijo civilne zdravstvene ustanove. Vojaske komisariati naj se pomešani. Konjenica naj se brezobzirno zniža na tisto mero, kakor to zahteva tehnični napredek. Vojaske sodstvo bi moglo popolnoma odpasti in bi njegove posle prevzela redna sodišča. Letalska služba naj se združi z armado. Dalje naglašajo poročilo, da mora Italija organizirati krepko kemično industrijo, ki bi se mogla v slučaju potrebe nemudoma preurediti za vojno produkcijo. Vse potrebne reforme naj se izvrše čim hitreje.

MATTEOTTIJEV PROCES.

Rim, 3. nov. (Izv.) Zadnji dan oktobra sta izročila dr. Massari in dr. Bellucci svoje poročilo o nekroskopični preiskavi. Tako ima sedaj sodišče vsa strokovna poročila v rokah in bo mogla preiti preiskava v končno fazo. Istočasno se vrši preiskava tudi o raznih drugih napadih, ki so jih bili izvršili Matteottijevi morilci (napad na Nittijevo vilo, na posl. Mazzolanija itd.). Zagovornikom je preiskovalni sodnik izjavil, da bodo smeli govoriti z obtoženci proti koncu tekočega meseca.

SPOMENIK »ITALIJANSKEMU ZDRAVNIKU«.

Firenze, 3. nov. Na Vse svete so na trgu tukajšnje vojaške zdravstvene šole odkrili spomenik »Italijanskemu zdravniku«, da počaste zasluge in žrtve italijanskih zdravnikov v svetovni vojni. Spomenik je delo kiparja Arriga Minervi. Slavnosti sta prisostvovala kralj in kraljica, vojaštvo, zastopniki civilnih oblasti, a cerkev je zastopal kardinal Mistrangelo. Kraljevi dvojici je prirejalo občinstvo velike ovacije.

DR. BENEŠ OBIŠČE DUNAJ.

Praga, 3. nov. (Izv.) »Narodni Listy« poročajo, da pride dr. Beneš na Dunaj dne 17. novembra.

OBČINSKE VOLITVE V ANGLIJI.

London, 3. nov. (Izv.) Pri občinskih volitvah so konservativci zmagali z veliko večino.

ANGLIJA ZA DOMINIONE.

London, 3. nov. (Izv.) »Daily Telegraph« piše, da se bo angleška vnajna politika ozirala v prvi vrsti na dominione in njihove potrebe.

VOLITVE V AMERIKI.

Washington, 3. nov. (Izv.) Kakor vsi znaki kažejo, bo Coolidge izvoljen za predsednika z veliko večino. Stave stoje 7:1. Zapadni deli Združenih držav se vedno bolj približujejo Coolidge-u.

FRANCOSKI SOCIALISTI ZA VLADO.

Pariz, 3. nov. (Izv.) Na skupnem zborovanju so zastopniki socialističnih strank izjavili, da bodo sedanjo francosko vlado podpirali še nadalje.

ODPUSTITVE URADNIKOV V FRANCIJI.

Pariz, 3. novembra. (Izv.) Finančno ministrstvo se je odločilo za zvišanje uradniških plač pod pogojem, da se znova odpusti še 25.000 uradnikov iz drž. službe.

JAURES V PANTEONU.

Pariz, 3. nov. (Izv.) Ministrski svet je sklenil, da se prepelje truplo začetkom svetovne vojne umorjenega voditelja francoskih socialistov Jaurès-a v Panteon.

UPOR V BRAZILJI.

Buenos-aires, 3. nov. (Izv.) Vojaške posadke v raznih delih province Rio Grande so pristopile k ustašem in se polastile vseh utrjenih krajev v provinci.

NEVIHTE IN POVODNJI.

London, 3. nov. (Izv.) V Walesu so velike nevihte napravile ogromno škodo.

Pariz, 3. nov. (Izv.) V severni Franciji divjajo silni viharji. Vsled hudega deževja so vse reke silno narastle.

Frankfurt, 3. nov. (Izv.) V Taunusu so skoraj vse reke prestopile svoje bregove. V Frankfurtu je reka Main preplavila nasipe.

Vojna uprava brez kreditov.

Že zadnjič smo poročali, da je vojno ministrstvo že v prvi polovici proračunskega leta porabilo in potrošilo kredite cellega leta. Seveda sedaj nujno izvaja razne redukcije; kakor je razvidno iz zadnjega vojnega lista, je reducirana hrana za vojake, oves za konje.

To dejstvo pove vse! Pаметen gospodar mora računati samo s svojimi dohodki! Ako mu nese, kuha boljše, ako ne, slabše. Ti ljudje pa so šli in so zakuhali v prvih mesecih vse.

In sedaj se je samo v Ljubljani zgodilo sledeče: v prestolnici Slovenije se nahaja takozvana »Artiljerijska radionica«, to je delavnica Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Pri tej je bilo do maja meseca t. l. zaposlenih okrog 300 delavcev. Maja meseca pa so morali to število že radi proračuna reducirati. In tako je ostalo v delavnici le še nad 70 delavcev, ki so pa večinoma družinski očetje, vsak ima po 4 do 5 otrok. Tem so pri majski redukciji obljubili in zagotovili, da so stalno nastavljeni državni delavci in da kot taki brez-pogojno ostanejo na svojih mestih. Čas pa je pokazal nekaj čisto drugega:

V petek, na predvečer Vseh svetnikov je poklical zadnjih sedemdeset delavcev upravitelj vojnega arzenala in jim čisto lakonično povedal sledeče: v blagajni ni za delavstvo nobenega denarja. Redni krediti ministrstva za vojno in mornarico so potrošeni. Ako dobimo izrednih kreditov, ste takoj zaposleni. Zato niste odpusteni, temveč pošljemo vas na »začasen dopust«.

Kakor strela z jasnega neba! Državno delavstvo je bilo že itak neznansko slabo plačano! Iz dneva v dan je živejo od svoje skromne plače in šest let je nadčloveško »garaloc« za uboge pare! In sedaj, ne da bi se bilo komu sanjalo, je na cesti in še ob te pare.

Položaj je pa takle: artiljerijska delavnica dravske divizijske oblasti ima de-

la čez glavo. Vojaske krogi sami priznavajo, da iz te delavnice dobivajo najboljše reparirano in izgotovljeno blago, ker so pravzaprav vsi delavci profesionalci. Ta vojaški arzenal ima že danes toliko naročil, da ima vseh sedemdeset delavcev s tem za tri leta dovolj posla. Če bi pa upoštevali še bodoča naročila, bi morali nujno nastavitvi do 300 delavcev.

Delavstvo vojaškega arzenala v Ljubljani se je torej nenadoma znašlo na cesti. Zainteresiralo je v svojem obupnem položaju svoje strokovne organizacije. Večraj ob 9. dopoldne je zborovalo na svojem zaupnem strokovnem sestanku.

Uspeh zborovanja je bil, da se je s posebno deputacijo zglasilo pri upravi artiljerijske radionice dravske divizijske oblasti. Tu je ponovno izvedelo, da ni izhoda, ker so krediti ministrstva vojne in mornarice, v katerega področje spada tudi arzenal, potrošeni in da je položaj zavisen od eventualnih naknadnih kreditov, kar pa je čisto političnega značaja, o katerem vojaštvo samo kot tako ne more razpravljati.

Deputacija se je nato pod vodstvom tajnika Jugoslovanske strokovne zveze in tajnika neodvisnih strokovnih organizacij oglasila pri Delavski zbornici za Slovenijo. Zbornica je položaj po referatih delavcev takoj razumela. Takoj nato pa je odšla delavska deputacija pod vodstvom predsednika delavske zbornice g. Kopača k velikemu županu dr. Špornu Teodorju, ki je deputacijo prijazno sprejel.

Po kratkem posvetovanju so se delavski zaupniki in strokovni tajniki združili v sledečem:

1. Delavske strokovne organizacije kakor tudi vse politične oblasti morajo vplivati na to, da se naknadni krediti za vojaške arzenale čimprej odobri, ker so ti važni za obrambo naše domovine.

2. Začasno pa je nujno potrebno, da da ministrstvo za socialno politiko tem 70 delavcem posebno pomoč. Ti delavci iz službe namreč niso odpusteni, temveč samo začasno na razpoloženju. Vsled tega, jim ne pripada običajna podpora po 10 D od državne borze rada v smislu določb zakona po zaščiti delavcev.

To so stvari, ki jih razumemo in jih ne razumemo. Razumeti ne moremo namreč tega, kako pride ministrstvo za vojno in mornarico do tega, da v prvih šestih mesecih proračunskega leta potroši vse svoje redne kredite. In na čelu ministrstva vojne in mornarice vendar stoje strokovnjaki — generali!

Trgovska pogajanja z Avstrijo.

Pogajanja za trgovsko pogodbo z Avstrijo se ugodno razvijajo. Razen splošnega dela trgovske pogodbe je izvršila naša delegacija načrt pogodbe za obmejni promet in načrt veterinarske konvencije. Glede poslednje se je vršilo že več posvetovanj skupno z avstrijsko delegacijo in je upati, da bo v kratkem dosežen tozadevno popoln sporazum. Dalje je sestavljala naša delegacija na podlagi statističnega materiala in gospodarskega položaja naše države listo onih predmetov, ki tvorijo glavno podlago našega izvoza ter jo je te dni dokončala in izročila avstrijski delegaciji s točno navedbo želja, kako naj se za te predmete pogode avstrijske uvozne carine. Kakor hitro Avstriji listi prouče, se prično glede iste podrobna pogajanja. Kakor naša delegacija, tako pa je predložila tudi avstrijska delegacija naši svojo listo »Wunschliste«, ki je sedaj predmet proučevanja iste od strani naše delegacije, ki bo po izvršenem študiju listo vrnila iz obvestilom, koliko more upoštevati želje avstrijske delegacije. Upati je, da se glede medsebojnih uvoznih carin, kar tvori bistveni del trgovske pogodbe, doseže tekom meseca novembra popoln sporazum.

Politične vesti.

+ Slovenski narod zopet prodan? — »Narodni Dnevnik« poroča, da je bil »Slovenski narod« te dni zopet prodan in je prišel popolnoma v roke onih, ki so v Sloveniji najbolj vneti propagatorji strankarstva in niso poznali nikdar nobenih drugih ozirov, ko onih, ki jim jih je narekovala njihova »partija«. Njih prvi šef je javno razglasil v uvodniku »Jutra«, da naj ne računa tisti uradnik, ki ni volil njegovega kandidata, na nobeno milost, in je tudi čisto izjavil, da ga slovenska univerza ne more zanimati, ker ne sledi njegovemu političnemu evangeliju. Da bi pa »Slov. narod« to novo prodajo prikril, je priobčil v soboto uvodnik o svoječasni izjavi dr. Tavčarja proti »partizanstvu«, slavčev dr. Tavčarja. N. D. imenuje to »slepomišljenje«.

+ Narodna radikalna stranka sklicuje za dni 29. in 30. novembra shod svojih zaupnikov za zagrebsko, ljubljansko, mariborsko, splitsko, bihačko in osješko okrožje v Zagreb. Sedma točka dnevnega reda

se glasi: Položaj Hrvatov in Sovencev v Narodni radikalni stranki. Hrvatje torej še do danes ne vedo, na čem da so pri gospodih radikalih. Oklic za shod je podpisal g. Nikola Pašić kot načelnik stranke.

— **Kako daleč se?** Zagrebški list »Der Morgen« priobčuje dopis iz Sarajeva o razmerah v Bosni. Naravno, da se poča dopisnik v prvi vrsti z davki. Med drugim pripoveduje, da so skovali bosanski fiskalisti celo načrt, da nobeden srednješolec ne more prestopiti praga v višji razred prej, dokler ne prinese v šolo spričevalo davčne oblasti, da so njegovi starši plačali vse predpisane davke.

Colomba Ceylon Tea
sestavljen je iz najboljših
ceylonskih čajev.

Dopisi.

Črna pri Prevaljah. Naša pošta. »Slovenec« je že svoj čas pisal o nezastopnih poštah v Mežiški dolini. Toda pomagalo ni nič. (Kar pišemo danes, ne zadene nikogar naših poštinskih uslužbencev, temveč edino le našo pošto upravo.) Pred vojno smo imeli dnevno dvakratno pošto zvezo. Ako si se hotel peljati v Maribor ali v Celovec, si bil še isti dan zvečer doma. To je bilo nekaj časa tudi še med vojno. Za malenkostno svoto si se mogel pripeljati iz Črne na Prevalje in nazaj. Kmalu po izbruhu vojne pa je bila vpeljana samo enkrat na dan vozna pošta. Da, prišlo je celo tako daleč, da je tuintam morala dnevno pošto zvezo — pismeno — vzdrževati samo ena oseba. Zadovoljni smo morali biti, ker smo si bili v svesti, da ni bilo drugače mogoče. Razveselili smo se, ko smo po preobratu zopet dobili enkrat na dan vozno pošto. Vozili so razni podjetniki za razne vedno višje cene. V Črni smo imeli s časom dva pismonoša, ki sta se menjavala in raznašala pošto enkrat v Koprivno, enkrat v Javorje; tako da smo na vasi imeli redno in hitro vsak dan pošto v rokah, v omenjenih — po 2 uri oddaljenih krajih pa vsak drugi dan. Omeniti se mora, da je v Koprivni občinski in župni, v Javorju pa župni in urad. Vsi smo bili zadovoljni, kakor so sedanje razmere.

Draginja pa je vedno rasla, podjetniki vozne pošte niso mogli več izhajati s tem, kar so dobili od poštne uprave. Zahtevali so draginji primerne prispevke. Ravnotako tudi eden izmed obeh pismonošev za svojo vsak drugodnevno pot v omenjena kraja. Za našo pošto — 17 km do Prevalj — je treba vztrajnih, dobrohranjenih konj, sicer na naši škandalozno slabi cesti ne vzdržijo dolgo. Zato so pri rastoči draginji bili podjetniki primorani zahtevati vedno večje prispevke. Poštna uprava pa tem upravičenim zahtevam vozne pošte ni hotela vstreti, ravnotako tudi ne podeželskemu pismonošu. Posledica tega je bila, da nihče ni več hotel voziti pošte, in eden pismonoša je izstopil iz službe, ker je za se in svojo družino po drugi strani več zaslužil, kakor pa pri pošti. — Z 2000 kromami mesečno vendar nobeden družinski oče z ženo in otroci v sedanjih razmerah ne more živeti. In tako smo bili naenkrat brez voza in brez enega pismonoša.

Kaj sedaj? V tej stiski je pa rudniško podjetje z največjo silo priskočilo na pomoč. S pošto upravo se je to podjetje dogovorilo — najbrže na željo poštne uprave —, da se smejo pisma in blagovna pošta dnevno prevažati do Zerjava. Kako se pa to vrši? Na zelo preprosti način. Drugi pismonoša, ki je boljše plačan, kot oni, ki je izstopil iz službe, se je uklonil, da hoče to opravljati takole: Z majhnim ročnim vozičkom vozi pošto vsako jutro zgodaj iz Črne do Zerjava. Tam jo naloži na odprti vagonček zasebne rudniške — nekolavdirane — železnice; v Mežici sprejme tamno pošto in hajdi na Prevalje. Tukaj pogostokrat tako siromašno pripeljane pošte ne vtegnejo sortirati in — hajdi — v Maribor. Po štirih dneh se vrne črnska in mežiška pošta iz Maribora in osreči prevaljske adresate. Tri ure pa potrebuje pešec iz Črne do Prevalj! Ko prejme črnski pismonoša na Prevaljah pošto, se v nasprotni smeri vrši isto. Od Zerjava pa zopet pol ure z ročnim vozičkom v Črno, kamor dospe okrog 11. ure dopoldne ves zmučen vsak dan — razven po navadi ob nedeljah —. In to se vrši leto in dan, po zimi v mrazu, po leti v vročini, ob vsakem vremenu na odprtem vagonu, ne meneč se za to kaj je v vagonu naloženo, popoldne pa še raznaša pošto po vasi. Ali se to vrši po poštinskih predpisih? Da, po belgrajskih že, ker si s tem Belgrad zasluži, saj je to g. dr. Debelak sam priznal, češ da gre vse v Belgrad.

Posledice teh balkanskih poštinskih razmer v Mežiški dolini so, da v Črni nikdar ne dobimo pošte v pravem času. Mesto da bi pismonoša nedeljsko pošto — če pride — raznašal že v pondeljek dopoldne, pa pride adresatu šele popoldne istega dne v roke. Pošto, ki jo imajo na Prevaljah že v soboto popoldne, dobimo na ta način Črnjani šele v pondeljek popoldne. Kaj pa Koprivna in Javorje? Ta dva kraja, kjer sta župni in občinski urad, sta imela poprej vsak drugi

dan pošto in ravnotako vsi kraji vmes. Sedaj pa se pošta oddaja, ako slučajno kdo pride v Črno. Koliko trpijo s tem uradi? Kako se zamudijo uradne okrožnice! Iz Črne se pošlje kakšna uradna okrožnica v Koprivno, od tam nazaj v Črno, in od tukaj v Javorje ali obratno. Po 14 dni do tri tedne lahko roma kakšen uradni dopis med Črno, Javorjem in Koprivno, ko bi se sicer v rednih razmerah dalo to doseči v treh dneh. In to je napredek! Za dolino, kakor je naša, kjer je polno industrije, polno raznih uradov, bi se pač morala poštna uprava bolj zanimati! Sedaj imamo pošto, da bi se izplačalo fotografu, ako bi posnel razne slike. Ako pride do kakšne revizije pri poštini uradih, se glasi, da je vse v redu. Da, to je res! Ampak zunaj poštinskih uradov ima pošta uprava vse v največjem neredu.

Marija Gradec pri Laškem. Veliki župan v Ljubljani je z odlokom z dne 24. oktobra t. l. št. 25876 zavrnil pritožbo Gospodarske stranke zoper občinske volitve in sicer iz razloga, ker ni bila pri pravi instanci vložena, kakor govori § 42 zakona o občinskih volitvah. Demokrati z dr. Rošem vred pa so za eno blamažo bogatejši. Volitev župana in stetovalcev se vrši v nedeljo 9. nov. zjutraj.

K »dinarskemu dnevku«

JUGOSLOVENSKE MATICE 9. XI. 1924.

Brez šol, brez knjig, brez naše so besede v Gorici, v Trstu, v Istri otročiji — če sami jih ne rešite te bede vsi bodo skoro narodni mrličji.

V zalogi mizice in stolčki iz hrastovega lesa, predali in rolo, pri **Franco Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.**

Dnevne novice.

— **Hrvati o Meški.** Povodom Meškove 50 letnice prinaša splitski »Jadranc« lep podlistek pod naslovom »Pesniška duša na križu«. Pisec N. Subotić pravi: »Ksaver Meški je velik umetnik, prvi med prvimi v naši troimeni knjigi.«

— **Umrli je v splošni bolnici v Ljubljani** po dolgi, mučni bolezni g. Anton Mazovec s Perovega pri Kamniku, oče g. prof. Ivana Mazovca. Pokojnikovo truplo so pripeljali v Kamnik, kjer so ga včeraj ob 4. popoldne položili k večnemu počitku na tankajšnjem pokopališču na Zalah. Pokojniku svetila večna luč, preostalih pa naše iskreno sožalje!

— **Leonova tiskarna v Splitu obnovljena.** Hrvatski tiskovni zadrugi v Splitu se je posrečilo, da je sredi mesta našla nove primerne prostore za svojo tiskarno, ki jo je bil minolo poletje uničil požar. Tiskarno je že tudi nanovo opremila z najmodernejšimi stroji, istotako knjigovoznicno, tako da je Leonova tiskarna prvovrstno podjetje svoje vrste. Tiskarno je minoli teden blagoslovil škof dr. Bonefatić.

— **Jadranc** ob izhajal poslej v lepji novi obliki. — **Zahvala.** Vsem, ki so pripomogli, da se je spomin naših padlih tovarišev počastil, kolikor se pač v naših skromnih razmerah da! V prvi vrsti pa naj naša zahvala velja g. div. generalu Stojanoviću za vsestransko, krepko zaslombo in dejansko pomoč. Prepričani smo, da nas bo g. divizionar s plemenito besedo in nasveti še nadalje podpiral, ko bo šlo za končno ureditev vojnih pokopališč po Sloveniji. Istotako mestni občini ljubljanski z dr. Peričem na čelu za denarno pomoč in olepšavo grobov. Tvrdekam Bajt in Korsika za darovane vence, šopke, trakove in drugo v imenu padlih tovarišev Bog plati! Nad vse častno so nam stali na strani šolska oblast, naša deca in, vojaki bolničarske in neborračke čete, ki so pod vodstvom g. poročnika Hvale neumorno, požrtvovalno dva meseca in pol čistili, snajžili in urejali nad vse zanemarjene vojne grobove. — Vsem preiskreva zahvala! — Odbor zveze vojakov iz svetovne vojne.

— **Umrli je v Trzinu** skrbna, krščanska mati Marjeta Marenk, vdova sod. sluge v 80. letu starosti. Priporočamo jo v blag spomin in pobožno molitev. N. p. v m.

— **O napadu na poslanca Košutića.** Splitska »Nova Dobro« z dne 31. oktobra poroča: »Včeraj je bil veliki župan splitske oblasti v Kaštelu Starem, da obišče ranjenega poslanca Košutića. Veliki župan je ob tej priliki opazil, da vlada med prebivalstvom zaradi napada na poslanca veliko ogorčenje. Včeraj se je ljudstvo ves dan zbiralo okoli hiše, v kateri leži ranjeni poslanec. Ko je prišel veliki župan v družbi občinskega upravitelja Nika Cipica, je ljudstvo demonstriralo in zahtevalo, da se občinski upravitelj zamenja z drugo osebo. Nato je občinski upravitelj Cipico sam prosil, da sme odstopiti, kar je veliki župan sprejel. Občinsko upravo so poverili dvornemu svetniku Matiji Škariću.« — Dalje poroča »N. D.«, da prof. Findrik, ki je bil ob napadu v družbi s posl. Košutićem, kategorično izjavlja, da je udaril Košutića žandar in ne kak seljak.

— **Uprava okrožne bolnice v Prizrenu,** prosi za slovenske knjige. V bolnici je večje število slovenskih vojakov, ki neprestano prosijo slovenskih knjig. Radodarna srca se tem potom prosijo, da blagovolijo poslati kakršnekoli knjige: Prosvetni Zvezi v Ljubljano, ki

bo poslala v kratkem večje število knjig v omenjeno bolnico.

— **Smrtina kosa.** V Splitu je umrl odlični frančiskan mp. o. Peter Perković, v starosti 68 let.

— **Vsem bivšim oficirjem, praporščakom, voj. uradnikom,** ki so bili za časa svetovne vojne v ujetništvu, se naznanja, naj vložijo pri komandi Ljublj. voj. okrožja prošnjo za izplačevanje njihove plače za časa ujetništva po pripadajočemu činu. Prošnjo je treba sestaviti v 5 izvodih. V prošnji je navesti: kdaj, kje in v katerem činu je bil ujet za kateri mesec je zadnjikrat prejel pristojbine, preden je bil ujet, in pri kateri komandi. Koliko je prejel na račun plače oziroma na račun osebnega vzdrževanja od države, kjer je bil v ujetništvu. Koliko je prejela njegova rodbina za časa njegovega ujetništva na račun vzdrževanja od avst.-ogrške države in koliko on osebno. Koliko je prejel od poslaništva zase in za rodbino in od katerega. Kateri mesec in pri kateri blagajni je prejel plačo po povratku iz ujetništva. Opomba: Za vse navedbe je doprinesiti tudi dokaze. Zadevo je smatrati za nujno, ker se tozadevni račun zaključuje dne 20. decembra 1924.

— **Romanje bivših vojakov v Sinju.** Dne 9. t. m. se vrši romanje bivših dalmatinskih vojakov h Gospe Sinjski. Mnogi bodo romali bosi preko planin.

— **Osebnost izpremembe na nemškem konzulatu v Sarajevu.** Nemški konzul v Sarajevu grof Bethusi je prestavljen v Brno; začasno vodi konzulatske posle g. Jansen.

— **Pogreb ubitega Jočića v Novem Sadu.** Dne 30. m. m. so v Novem Sadu ob ogromni udeležbi prebivalstva pokopali 22 letnega akademika Fedorja Jočića. Jočić je bil minoli pondeljek položil državni izpit iz prava in nato veseli dogodek praznoval po starem običaju med prijatelji v gostilni. Ponoči je družba prepevaje hodila po mestu, naletela pri tem na častniško skupino, ki je fante napadla. Jočić je dobil smrtonosen udarec s sabljo po glavi in je kmalu nato umrl. Po obdukciji njegovega trupla je vojaška oblast zaprla poročnika Hübla in Hauerja ter ju izročila voj. sodišču; baje sta uboj že priznala.

— **Nov hotel v Zagrebu.** V Zagrebu dovršujejo novi hotel Esplanada, ki je ena največjih stavb v mestu. Hotel je zgrajen v zmislu modernih potreb in razkožno opremljen. Ima 200 stanovanj za tujce, v vsakem mrzla in topla voda. V prvem nadstropju je takojmenovani knežji appartement. Dvignil je 12; dve za osebe, dve za priljago, dve za perilo, pet za jedi, eno za prihuho in dve za pijačo. V hotelu je kavarna, kavarniška restavracija in restavracija; za goste je še posebna obednica. Dalej ima hotel okroglo koncertno dvorano s kupolo, separeje, klubske prostore itd. Streha je zgrajena kot terasa ter nudi z višine 35 m lep razgled. Hotel se odproi z novim letom.

— **Smrt potapljača.** Eden najboljših potapljačev v šibeniškem primorju je bil 24 letni Tome Curavić iz Krapuja. Te dni se mu je pri Korčuli med poslom pokvaril potapljaški aparat in Curavić se je zadušil. Potegnili so mrtvega iz morske globine.

— **Najmodernejša dame in moške kroje,** preizkušene, razpošilja in izdeluje po meri od ministrstva za trgovino in obrt koncesijonirana krojna šola, Židovska ulica 5/L, Ljubljana. — S 15. novembrom nov tečaj za krojače, šivilje in nešivilje. (6909)

— **Zrakoplov Z III,** ki je pred kratkim tako sijajno preplul Ocean med Evropo in Ameriko, je, kakor nam je bilo dozdaj javljeno med drugim imel v svojih izbornih opremljenih pisarniških prostorih nameščene pisalne stroje »Erika«. Izbrani so bili v to svrhu stroji te znamke, ker so lahki in jako trpežni. Dobijo se pri generalnem zastopstvu The Rex Co. v Ljubljani.

KATERI PISALNI STROJ SI NAJ NABA-VIMO?

Da bomo z nabavo pisalnega stroja zadovoljni, je merodajnih več vidikov: dobra konstrukcija, preciznost, trpežnost, priročnost, dober material pa tudi lična oblika. Med dvainpetdesetimi pisalnimi stroji raznih sistemov, ki so bili uvedeni v strokovnih šolah: v nekdanji zasebni trgovski šoli Ant. Rud. Legata v Mariboru, v trgovski šoli dr. Finka v Gradcu in v sedanji šoli za stenotipijo Ant. Rud. Legata v Mariboru se je pisalni stroj »Continental« najbolj obnesel. »Continental« je izdelek svetovne znane tvornice »Wanderer« v Schönaui pri Chemnitz-u, kjer izdelujejo tudi slovita motorna kolesa in avtomobile tipa »Wanderer« ter seševalne stroje »Continental«. Pisalni stroj »Continental« velja med strokovnjaki kot najboljši med vsemi pisalnimi stroji. Tudi v deželah, kjer so pisalni stroji doma, prednjači »Continental« kot najbolji priljubljen marka. To izborna marko ima v samoprodaji za vso Slovenijo trdka Ant. Rud. Legat, Maribor, le Slovenska ulica 7, telefon 100. Trdka nima nobene podružnice! Za izborna kakovost tega pisalnega stroja jamči dejstvo, da je »Continental« v severni Sloveniji povsod uveden in najbolj razširjen. Najboljša reklama zanj so vsi, ki ga imajo, ker ga hvalijo. Vprašajte in prepričali se bode!

(6841)

Preč. cerkv. predstojništvom

se priporoča za izgotovitev ali popravilo katerikoli cerkvenih SLIKARSKIH DEL — SIMON OGRIN, akad. slikar na VRHNIKI.

6717

Primorske novice.

— **Pogreb msgr. Kosca.** Minoli petek so prepeljali iz Trsta na Kalinaro truplo umrlega kanonika msgr. Frana Kosca. Pogreb je bil veličasten in je pričal, kako ve slovensko ljudstvo ceni svoje plemenite može. Poleg mnogostevilne duhovščine, cerkvenih in kulturnih organizacij so spremljali pokojnika tisoči slovenskih ljudi. Od Marijinega doma do stolnice je spremljal pokojnikovo truplo prost Petronio z delom kaptilja; v stolnici je opravil žalne obrede škof dr. Fogar; od stolnice na Katinaro pa je vodil pogreb kanonik Slavce. Ob grobu na Katinari sta se od pokojnika poslovila kanonik Slavce in dr. J. M. Čok, pevski zbor pa je zapel »Nad zvezdami« in »Jamica tiha«. Ob grobu je bila zbrana cela fara, ki je s solzami v očeh sprejela medse svojega nekdanjega župnika, da se mrtev odpočije od zemskega truda.

— **Dve aretaciji v stvari »Banca Adriatica«.** V Trstu so na povelje državnega pravništva zaprli upravna svetnika »Banca Adriatica« odvetnika Cacopardija in Čira Kamenarovića. — Dne 1. t. m. se je vršil prvi sestanek upnikov »B. A.« Dr. Volli je poročal o velikih goljufijah, ki so se godile v banki in o obupnem položaju banke. Številni govorniki so dajali duška splošnemu ogorčenju. S sestanka so poslali Mussoliniju brzojavko, v kateri zahtevajo, da vlada poskrbi, da oškodovanci dobe škodo povrnjeno.

— **Promocija.** Na vseučilišču v Padovi je promoviral za doktorja prava Josip Gruđen iz odlične Grudnove družine v Nabrežini.

— **Aretacija Alojzija Slejka.** Dne 30. m. m. so v Postojni aretirali 23 letnega Alojzija Slejka, ki je ponoči 22. maja 1921. ustrelil učitelja Dominika Marušića. Slejka so iskale italijanske in jugoslovanske oblasti.

— **Dve Stefani v Trstu.** Povodom kongresa knjigovodij v Trstu je 31. m. m. dospel v Trst finančni minister De Stefani. Minister je podal na kongresu obsežno poročilo o finančnem položaju Italije, nato si pa ogledal pristanišča in druge naprave. De Stefaniju na čast so se vršile razne prireditve.

— **Pravica v službi fašizma.** »Gor. Straža« poroča: Dne 6. aprila t. l. je fant Alojz Planišček iz Oslavja nabijal slovenske volilne lepake. Na pevskega mostu je navadno nanj 15 oboroženih fašistov, ki so ga tako strahovito pretepli, da na celem telesu ni bilo najti koščka zdrave kože. Fant še do danes ni okreval. Oblast ni prišla doslej nobenega izmed njegovih nečloveških napadalcev, pač pa je državni pravdnik napelil obtožbo proti Planiščeku, češ da so bili po napadu našli pri njem dva predolga žepna noža. Ta noža so mu bili fašisti podtaknili, obenem pa mu ukradli uro. Zelo verjetno je ob razmerah, ki danes vladajo v Italiji, da bo Planišček poleg tega, da so ga fašisti napravili za invalida, še obsojen.

— **Ostavka kralj. komisije za upravljanje** tržaške pokrajine. Med kralj. komisijo za upravljanje tržaške pokrajine in pokrajinsko federacijo fašistovske stranke je nastal oster spor, vsled česar je komisija podala ostavko.

Štajerske novice.

— **Š Celje.** V nedeljo, dne 9. t. m. vsi Celjani in okoličani v celjski Narodni dom na koncert, katerega priredi Celjsko pevsko okrožje. Slišali boste pevce iz Teharjev in Rimskih toplic, iz Nazarja in Sentjurja ob Taboru, iz Dobrne in Celja. Pet pesmi zapoje vsi zbori skupno, okrog 200 pevcev, pod vodstvom okrožnega pevovodje gosp. Mihelčiča. Pokažite s svojim obiskom, da ljubite lepo slovensko pesem in ji želite razvoja in slovesa. Začetek koncerta ob pol 4 popoldan.

— **Iz poštne službe.** Za stalno se je podelil poštni urad Gornjigrad v Sav. dol. poštari Marici Skoflek.

IZ PTUJA.

— **Muzejsko društvo** je priredilo 29. t. m. v mestnem gledališču predavanje. Govoril je prof. dr. Ljudevit Pivko iz Maribora o pravnih običajih v ptujski okolici. G. predavatelj se bavi že izizza dijaških let z narodopisom ptujske okolice. Kmetje ob Dravi morajo skrbeti za prevoz čez reko. To leto mora skrbeti za to, drugo leto spet drugi. Kot simbol prehaja veliko veslo od hiše do hiše. Oddajanje vesla se vrši slovesno vsako leto v decembru. Druga narodopisna zanimivost je »sosečka«, le nekateri, navadno stari, od nekdanj naseljeni kmetje, imajo pravico do sosečkinega premoženja, imajo pravico do grunta, imajo »pravični grunt«, za katerega plačujejo tudi »pravični grošč«. Vsako leto imajo na Štefanovo ali Šentjohževo »sosečko«, priti morajo na »račun« Tedaj se poravnajo vsi računi, s posebnim ceremonielom se sprejemajo novi udje, ki so prevzeli od očetov posestva, v »sosečko«. Vršijo se velika gostija, ki traja tudi drugi dan. Novo sprejeti se morajo za vzprejem in natura in z denarjem odkupiti. »Rihtar« (načelnik sosečke) je bil tudi sodnik in so se mnogi spori doma poravnali. Kjer so imeli šeye, je stala posebna rihtarska miza, pod katero so imeli privezanega tatu, če so ga ujeli, ga sodili in breali z nogami. Predavanje je bilo z ozirom na občinstvo popolnoma poljudno.

Občinske volitve. Proti občinskim volitvam ni bil vložen noben rekurz. Zato se bo prihodnje sredo že vrnila volitev župana, za katero se že sedaj močno zanimajo. Razmerje strank v občinskem odboru je sledeče: Slovenski blok 20 odbornikov, in sicer JDS 7, SLS 6, NSS 2, Nemci in nemškutarji 4, socialni demokratje 1.

Prehlajenje je vzrok smrti

zato polagajte važnost na topla oblačila in pomnite, da se ista, posebno pa zimske suknje iz finega double sukna dobijo po priznani ugodnih cenah pri tvrdki **DRAGO SCHWAB** — Ljubljana.

Ljubljanske novice.

VSÍ SVETNIKI IN VERNIH DUŠ DAN.

Kakor vsa leta, je bilo tudi letos oboje ljubljansko pokopališče te dni posuto s cvetjem in ožarjeno od tisočeri sveče, ki so jih vlagale v zemljo od spomina na pokojne tresoč roke. Le malo grobov je ostalo osamelih, če že rož ne, vsaj iskreno misel je žrtvoval vsak tudi tem grobovom. To so pač dnevi, ki človeka prevzamejo in pretresejo, kajti te dni, če nikdar v letu, vzplamt v dušah vseh misel na večnost in na življenje onstran groba.

Zagrabilo te je v očeh in stisnilo v prsih, ko si se oziral po grobeh. Na grob so padale solze vdove in njenih otrok, izločene v misli na moža, na očeta, krčila se je mati ob grobu deteta, komaj sproti je brisal solze stari, širokopleč mož ob grobu svoje drage žene.

Črna, tiha nepregledna množica, v prihajanju in odhajanju se je gnetla na pokopališču. V pridruženosti žalosti še vedno kot lani sloniša Krekova variha, na grob sam je pa neznana roka položila šopek rož, Razoraši, njegovi verni učenci pa venec. In Cankar in Kette in Murn, naša literarna zvezda. V oči so te zapekle vdane rdeče rože in bela križančica na Cankarjevem grobu; čez vse tri pa umirjena tiha zelenjava, kot je tiho in mirno njih spanje. V zrahlinah srca je proniknila popoldne na dan Vseh svetnikov še turbozna pesem »Liberac«, »Blagor mu ki se spočije« ter do napetosti presunajoča »Spomladi vse se veseli...« Pela je Zveza pevskih društev, dirigiral g. Prelovec.

Na grobu vojakov, nad katerimi sloni ob puško uprt razbičani in potrti simbol našega vojaka, je Zveza zapela še »Oj Dober dobi«, bivši kurat g. Bonač je v spominih vseh oživil in prikladal z našo krvjo oškropljene gališke planjave in karpatske gore, predvsem pa goristiška brda, po katerih prepevajo mogoče pastirji svoje pesmi, v njih pa preperevajo kosti naših fantov in mož.

Vernih duš dan je na grobeh prepletala samo iskrena molitev brez kakršnih primesi običajne radovednosti.

Ij Umrli je gospa Elizabeta Modričan, soproga davčnega upravitelja v p. Pogreb bo v sredo ob 3. popoldne. Blag ji spomin!

Ij Katehetskega društva odbor ima sejo v sredo, 5. nov. ob petih v posvetovalnici Jugoslov. tiskarne. — Redno zborovanje zadaj odpade.

Ij Kemijski inženjski izpit sta položila dne 25. oktobra t. l. na ljubljanski univerzi s prav dobrim uspehom gg. Kavčič Janko in Hribnik Engelbert. Oba iz Ljubljane.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Zidarič, narednikova hči, 2 dni. — Lucija Pirc, vdova preds. Kmet. družbe, 58 let. — Fran Kovčič, izvošček, 57 let. — Janez Žagar, dninar, 77 let. — Rozalija Potočnik, zasebnica, 84 let. — Anton Levstek, bivši sodar, 82 let. — Ivan Stibilj, tovarn. mizar, 65 let. — Karel Podkrajšek, učenec, 14 let.

Ij Društvo najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja odobrova seja v sredo, dne 5. novembra 1924 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. — Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, prtilično, desno.

Ij Prvovrstni sladek mošt se toči v Škofovi kleti.

Ij Aretiran je bil včeraj Karl Semen, roj. 1901. v Podgorici, ker se je zopet oglašil v Ljubljani, dasi je radi postopanja bil iz mesta izgnan. Franc Krošelj jo je pa staknil v gostilni Keršič. Od mize do mize je prosjačil in si nabral lep kupček drobiža; v veselju in blaženosti ga je stražnik zalotil in ga odvedel na stražnico.

Ij Dobra prilika. Družina Marije Žagar je odšla na grobe, doma pa pustila stanovanje v varstvo svoje služkinje Marije Perušič iz Lahinj. No, pa jo je že hrepenenje prevzelo, pobegnili je in seveda se primerno oškodovala. Odnesla je raznega ženskega perila in dve rjuhi.

Ij Mlad fizik. Jakob Hinčik je gotovo vzljubil fiziko, čeprav je star šele 11 let. Fant je tudi iznajdljiv; in ne izbira ravno prostora in ne objekta za svoje poizkuse. Predvčerajšnjim si je napolnil steklenico s karbidom, vlij vanjo nekaj vode in zamašil. In to na cesti. Ravno ko je prišel mimo Peternej Otmar, je karbidov plin eksplodiral, steklenica se sicer ni razpočila, pač pa je tekočina obrizgnila Peternejla po obleki. Tako je fant Peternejla oškodoval na obleki za 1200 Din.

Ij Neprevidna vožnja. Avgust Birtič, hlapec v hotelu Soča, je vozil po sv. Petra cesti tako neprevidno, da se je na križišču Resljeve ceste ob Zmajskem mostu zaletel v avtomobil Rika Debeljaka. Fant je imel srečo, da

ni bilo večje nesreče, kot mala praska na avtomobilu in vozu.

Ij Tatvina. Ivanu Hauptmanu je bil včeraj v kavarni »Mali Slon« ukraden svilen dežnik, vreden 560 Din.

Ij Poizkušeni vlom. To pot je imel pa vlomilec smolo. Vlomiti je hotel v kuhinjo gosp. Pritekija na Poljanski cesti št. 1. Že je izrezal z nožem kot pri steklenih vratih in da se ni gospodinja vsled majhnega ropota prebudila, bi bil vlomilec prikrašal kuhinjski inventar za dobršen kos. Ko se je pa ustrašil ropota iz spalne sobe, jo je odkuril in pri tem pozabil na nož in dleto. Najbrž je bil preje spoden isti vlomilec tudi z dvorišča Tobiasa na Zavreth. Nima sreče!

Ij Policijska kronika. V zadnjih 24 urah so bile vložene sledeče ovadbe: Radi tatvine 3, radi suma tatvine 1, radi pijanosti 1, radi nedostojnega vedenja 2, radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka avto-predpisov 1, radi nagle vožnje 1, radi nerazsvetljave ulice 1, radi prekrašenja policijske ure 1, radi nedovoljenega kajenja 1; napovedane aretacije: 2 radi suma tatvine, 2 radi prepovedanega povratka, 2 radi beračenja, 2 radi pijanosti.

Prosveta.

pr *Spored koncerta ge. Pavle Lovšetova*, ki se vrši jutri, v sredo, 5. t. m. ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu je sledeči: 1. Rimski Korzakov: Nimfa, Grečaninov: Solze, Gliere: Moj dan. Poje ga Ivanka Ribičeva. 2. Kjuj: Solzila se je skala, Gliere: Rusalka. O ne spleta rož. Zbudi se. 3. Grečaninov: Uspavanka, Musorgski: V kotu, Večerne molitve iz ciklusa »Iz otročje sobe«, Musorgski: Hopak, 2., 3. in 4. točko poje ga Pavla Lovšetova. — Vstopnice za koncert v predprodaji v Matični knjigarni. Cene sedežem od 8 do 18 Din, stojišča 3 Din.

pr *Ga Pavla Lovšetova* odločila se je, da priredi tekom toloženje sezone par študijskih koncertov ob najnižjih cenah, ki so za koncerte v Ljubljani mogoče. Prvi koncert se vrši v sredo, dne 5. novembra ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani s sodelovanjem njene učenke ge. Ribičeve in kapelnika g. Štriftofa. Izvajajo se pesmi najslavnejših ruskih skladateljev, ki povečini še niso bile izvajane v Ljubljani. Zastopani so slavni avtorji: Rimski Korzakov, Grečaninov, Kjuj, Borodin, Musorgski itd. Predprodaja vstopnic od ponedeljka dalje v Matični knjigarni. Sedeži od 18 dinarjev navzdol. Stojišča 3 Din.

pr *Popravek*. V mojem zadnjem članku »Iz literarne zapuščine Josipine Turnograjske« se mi je vrnila v »Opombi« v naglici neljubna pomota. »Potriarha« namreč ni nameravala objaviti Turnograjska v Janežičevem »Glasniku«, ki je izhajal od 1858—1868, temveč v njegovi »Bčeli«. — Fr. Erjavec.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Tenorist Marij Šimenc v naši operi. Drevi gostuje v naši operi odlični tenorist g. Marij Šimenc in sicer v vlogi Hermana v operi Pikova dama. Brezdvomno bode občinstvo iskreno pozdravilo odličnega pevca ko nastopi zopet na našem odru. Gospod Šimenc bo odpel vse predstave Pikove dame v abnčaju. Današnja predstava je za red F.

Premijera Nicodemijeve ljubzenske zgodbe: Zora, dan, noč se vrši v sredo, dne 6. t. m. Komedija ima tri dejanja. Igra je polna najnežnejših pa tudi močnih občutkov in je dosegla še na vsakem odru velik uspeh. Varšavski Teatr Malý jo je igral že stopetintridesetkrat. Režijo vodi g. Osipovič. Deloma novo scenerijo je naslikal gosp. Skrušny.

Abonentom Narodnega gledališča v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani pozivlja vse abonente, da vplačajo do 8. t. m. zapadle obroke abonmaja.

Cerkveni vestnik.

c Pastoralna konferenca za Ljubljano bo danes ob 4. uri.

Dijaški vestnik.

d Na občnem zboru strokovnega društva teološke fakultete je bil dne 2. novembra 1924 izvoljen sledeči novi odbor: Grims Stanko, predsednik; Demšar Viktor, tajnik; Fröhlich Franc, blagajnik; Miklavčič Anton, knjižničar; fr. Pintar Ladislav, odbornik brez mandata. Revizorja: Jeraša Franc, Bergant Anton. Razsodišče: Bučič Ivo, Slapšak Julij, Lamovšek Matija.

Darovi.

Stavbna in pohištvena mizarska tvrdka **Rojina in Co** v Ljubljani je darovala povodom postavitve in blagoslovljenja nove parne naprave v svoji delavnici v Slomškovi ulici 500 Din Vajeniškemu domu. Za velikodušni dar v korist obrtni mladini izreka vodstvo Vajeniškega doma najiskrenejšo zahvalo.

Poizvedovanja.

Izgubila se je na praznik srebrna vratna verižica z obeskom. Pošten najditelj se naproša, da jo odda v upravi »Slovenec«.

Gospodarstvo.

Fr. Gombač:

Kmetijske hlbe in kmetijska podjetja v Belikrajini.

V malokaterem kraju se je poskušalo v zadnjih desetletjih toliko gospodarskih ukrepov in podjetij v povzdigo kmetijstva in v zboljšanje slabih gospodarskih razmer kakor ravno v Belikrajini. Priredilo se je nebroj raznih kmetijskih tečajev, ustanovile so se razne zadruge in kmetijske podružnice, državne in deželne trtnice ter drevesnice in vzorni vinogradi, prirejale so se vsakovrstne ankete celo za vzgajanje tobaka in sladkorne pese ter za zgradbo sladkorne tovarne, toda vse je polagoma zamrlo in danes ni v celi obsežni Belikrajini nikakega večjega gospodarskega podjetja, ki bi kazalo na skorajšnjo osrečitev Belikrajine. To pa le vsled ravnodušnosti in nezaupljivosti Belokranjca, ki za vsako idejo kmalu vzplamt, toda istotako tudi hitro ugasne v njem vsako nadaljno zanimanje, ko vidi, da ne doseže kar čez noč svojega smotra.

Vztrajnosti belokranjski kmet — žal — ne pozna, ter vidi svojo rešitev iz vsch zadreg le v Ameriki, v katero se vedno najrajši izseli, ako mu le razmere dopuščajo.

Največ in edini uspeh od vseh podjetij, ki smo jih v zadnjih desetletjih v Belikrajini podvzeli, se je dosegel pri vinogradništvu. Tega se je pa Belokranjec poprijel takoj v začetku obnavljanja vinogradov z vso žilavostjo in vztrajnostjo, tako da so bili v par letih vsi od trtne uši popolnoma uničeni vinogradi po danih strokovnih navodilih prenovljeni. Sad tega dela in truda se vidi povsod še dandanes v ne zmanjšanjem obsegu, toda tudi tej panogi preti polagoma nazadovanje in pogin, če bo zmagala neposlušnost dobrih strokovnih naukov in svaril ter površnost v nadaljni prenovitvi in negi vinogradov.

Vinogradi pričenjajo pešati deloma vsled starosti (mnogi so že čez 30 let stari), deloma vsled slabe oskrbe in treba jih bo polagoma zopet, po vsestranskih dosedanjih lokalnih in tujih izkušnjah na novo prenoviti. S sedanjim načinom ohranitve in spopolnitve, t. j. z grebanjem domačih trt (šlahtnega lesa) in s podajanjem malovrednih ameriških samorodnic, izabele, šmarnice (noah), otela, huntiorgdona i. e., bo kmalu vsega konec in vinska kvaliteta se bo neizmerno poslabšala.

Le s teoretičnim poukom se bo v tem oziru malo doseglo. Treba bo torej zopet praktičnih dokazil z napravo večjih državnih krajevnih vzornih vinogradov in matičnjakov. Z ozirom na primanjkuječe in drage delovne moči, bi bilo gospodarsko umestno, da bi se sedanje belokranjsko vinogradništvo znatno reduciralo in sicer le na najugodnejše lege z najboljšimi trtnimi vrstami, ker le na ta način bi se zamoglo vinogradništvo skrbnejše in pravilnejše ter cenejše negovati ter doseči večje dohodke. Zato pa naj bi se posvetilo večjo pažnjo drugim kmetijskim bolj in si gurnejše dobičkanosnim panogam, namreč živinoreji, sadjarstvu in gozdarstvu.

S povzdigo živinoreje in sadjarstva bi se dosedanje enostransko delo nekako porazdelilo, a dohodki zenačili in povečali, kajti če en pridelek spodleti, kar je pri vinogradništvu v Belikrajini vedno vsako drugo, tretje leto, se pa druga panoga dobro obnese.

Tako za živinorejo kot za sadjarstvo je v Belikrajini takoj izpod Gorjancev tja do hrvatskih mej na tisoče in tisoče hektarov najugodnejšega sveta za sadje in travnike, ki pa je sedaj gol ali le s praprotno poraščen. Z ozirom na plitev in skalnat svet bi se najbolje obneslo velikopotezno sajenje orehov, kostanjev (maronov), lešnikov in v boljših legah še sliv, kutin in breskev, ostalega sadja pa le za domače potrebe.

Orehi in kostanji uspevajo izvrstno po celi Belikrajini ter bi ta drevesa dajala trojni donos, namreč čsad, listje, olje, in ko dorastejo, še prav drag, vsestransko porabljen obrtni les. Potrebno bi bilo napraviti večje krajevne drevesnice, v katerih bi se vzgajala le tu navedena drevesa, kar bi prav lahko podvzelo posamezne kmetijske podružnice pod strokovnim vodstvom okrajnega ekonomista in absolviranih učencev kmetijskih šol. Najbolje pa, da si oni absolutni, ki so ostali doma in imajo veliko za to primerne svetla na razpolago, sami take drevesnice ustanovijo.

Urejena živinoreja bi pa tvorila temelj vsega kmetijstva. To svedoči že dobro vpejlana mlekarina v Semiču. Pred nekaj meseci se je ustanovila nova privatna mlekarina v Metliki, ki je dobivala sprva z velikim trudom komaj 100 litrov mleka, a danes pa z lahkoto že čez 300 litrov dnevno ter izdeluje tudi izvrstno maslo, ki gre večinoma v Ljubljano. Če pojde tako naprej, bo to podjetje enako onemu v Semiču kmalu zboljšalo in povzdignilo živinorejo v celem metliškem okraju. Tudi Črnomelj bi ne smel v tem oziru zaostati.

Čas je, da se snidejo podjetni in prevdarni možje ter skupno nepristransko in nestrankarsko ustanovijo razna podjetja za gospodarsko povzdigo Belokrajine, zadruge in krajevna društva pa za ugodno, razmeram pri-

merno razpečevanje in vnovčenje posameznih pridelkov in izdelkov.

Letos bo šla najbrže zopet trda s prodajo vina izven Belokrajine. Letošnji pridelek je kot povsod v Sloveniji tudi v Belikrajini kvantitativno slab, kvalitativno pa sreden, ker so mnogi vinogradniki osobito v semiškem okraju brez potrebe prezgodaj trgali, dočim je drugod n. pr. v metliškem in deloma tudi v črnomeljskem okraju, kjer so pozneje proti polovici oktobra trgali, mnogo boljše kvaliteta. Toda vseeno zahtevajo za nova vina povsod 7—8.50 Din za navadna mešana, ter 9—10 Din za boljša odbrana vina.

Pri takih cenah ne bo jeseni nobene prave kupčije in vino bo zopet kakor lani ostalo neprodano do spomladi ali celo do poletja in takrat bo šlo morda po mnogo nižjih cenah kot sedaj. Sedanja slučajna prodaja par hektolitrov portugalke ali rizlinga po 9 do 9.50 Din splošni trgovini več škodi kot koristi, ker početne cene služijo potem za merilo vsem nadaljnim kupčijam.

Prevdarnost in previdnost bi bila glede splošne določitve cene letošnjemu pridelku jako na mestu.

g Ljubljanska borza. Borzni svet ljubljanske borze je imel včeraj svojo redno sejo, na kateri je volil novo predsedstvo. Za predsednika soglasno izvoljeni gospod Dragotin Hribar izvolitve ni sprejel. Borzni svet je vzel odklonitev zaslužnega predsednika z obžalovanjem na znanje, izrekel mu je najlepšo zahvalo na njegovem požrtvovalnem in nesebičnem delovanju ter ga je soglasno izvolil za svojega častnega predsednika. Za predsednika je bil nato izvoljen gospod Ivo Jelacin ml., za podpredsednika pa gg. dr. Ivan Slokar in Ivan Knez. Nadalje je borzni svet volil izmed sebe upravni odbor, v katerega so bili v smislu določb borznih pravil izvoljeni razun zgoraj omenjenih članov borznega predsedstva še sledeči borzni svetniki g. dr. Fran Windischer, g. Rihard Schwinger, g. dr. Josip Basaj in g. Fran Zaren.

g Ureditev cen v Novem Sadu. Pristojna oblast v Novem Sadu je te dni v sporazumu s prizadetimi obrtnimi krogi znižala cene jedem v gostilnah in kavarnah ter cene mesu. V gostilnah stane mala porcija dopoldanske južine 4 Din, velika porcija 10 do 12 Din, hrenovka 5 Din, pečenka s prikuho v gostilnah I. vrste 14 do 16 Din, v gostilnih II. vrste 12 do 14 Din; v kavarnah črna kava 3, čaj z rumom 5, limonada s sodavico 4 Din itd. Meso stane: goveje 22—26 Din, svinjsko 32 Din, mast na drobno 32 Din, od 5 kg dalje 30 Din kilogram.

g Težak položaj mlinarstva v Sloveniji. Pišejo nam: Mlinarstvo v Sloveniji nazaduje. Temu so kriva v prvi vrsti prometna sredstva in visoka prevozna tarifa za žito iz Vojvodine do mlinov. Vsi mlini so odvisni od dovoza vojvodinskega žita, na katerega je treba tudi več tednov čakati in predno se isto zmelje, se že spremene cene. To občutijo vsi mlini bodisi mali bodisi večji. Najbolj so prizadeti mlini na Gorenjskem, ker so skoro na meji države. Izdelki se ne morejo dalje naprej pošiljati ampak se morajo zopet pošiljati nazaj po isti progi po ravno isti tarifi.

Posebno občuti krizo znano mlinarstvo ob Kamniški Bistrici, ki obstoja že stoletja, od časa, ko še železnice ni bilo in se je trgovalo s Trstom. Ti mlini bodo žal ččasoma zginiti, kajti več teh so že pokupili tujci, spremenili v razne tovarne, in kakor kaže, bo šlo tako naprej. Pred vojno so uživali refakcijo za prevoz žita. Ravno sedaj je prometno ministstvo dovolilo znižano tarifo za prevoz žita in moke za pasivne kraje. Te tarife bodo deležne le razne korporacije, katere bodo po tej tarifi še več moke uvažale kakor sedaj. S tem bo pomagano velikim trgovcem ter vojvodinskim mlinom ter večjim židovskim tvrdkam. Mlini, ki so že skoro vsi nezaposleni, bodo morali na ta način popolnoma prenehati.

Davki in razna zavarovanja so se tako povišali, da jih ne bo več mogoče zmagovati. Mlinski delavci si morajo že sedaj iskati dela drugod, naraščaja sploh ne bo, tako da bo ččasoma popolnoma uničena naša mlinska obrt, in ne bo dolgo, pa bo to gospodoval tujec.

g Vesti o Trboveljski družbi. Iz Dunaja poročajo listi, da se je po vseh dunajske borze izvršila sprememba povelst delnic tega podjetja. Kakor poroča »Achtuhrblatt« je francoski kapital ojačil svoj interes pri tej družbi, potem ko so izvedenci udeleženi skupin podali ugodno mnenje o položaju in zalozah premoga.

g Termenska kupčija z žitom na novosaški borzi. Iz Novega Sada poročajo, da je neka starobečjska firma predlagala, da se vpelje na novosaški borzi termenska kupčija z žitom. O tem bo sklepal borzni svet v seji dne 10. t. m.

g Državne tovarne niso v sladkornem kartelu. Kakor poročajo iz Belgrada, vest, da sta stopili državni sladkorni tovarni v kartel, ne odgovarja resnici.

g Podružnica zagrebške trgovske in obrtniške zbornice na Sušaku. Po odloku trgovinskega ministarstva se otvori na Sušaku podružnica zagrebške trgov. in obrt. zbornice.

ki bo začela delovati že 8. t. m. Tozadevni odlok je že izšel v »Narodnih novinah«.

g Drugi tir na progi Zagreb-Zidanimost. Iz Belgrada poročajo, da je prometno ministrstvo dobilo kredit za zgradbo drugega tira na progi Zidanimost—Zagreb.

g Novi proračun 13 milijard. Po prvotnih načrtih bi znašali državni izdatki za proračunsko leto 1925—1926, kakor smo že poročali, 19 milijard dinarjev. Ta prvotna svota je že zmanjšana na 13 milijard dinarjev. Po še trajajočemu pretresu proračunov posameznih ministrstev bi znašala končna svota izdatkov približno 13 milijard dinarjev. Ko bo delo zaključeno v finančnem ministristvu, bo pretresala proračun vlada.

g Zrebanje vojne odškodnine. S 1. januarjem prihodnjega leta začne amortizacija 2 in pol odstot. drž. rente za vojno škodo. Priprave zato se že vrše v finančnem ministristvu.

g Izenačenje borznih uzane. Po časopisnih poročilih se vrši te dni v Zagrebu konferenca zastopnikov jugoslovanskih borz, da razmotriva vprašanje izenačenja borznih uzane za vse jugoslovanske borze in druge važne borzne zadeve.

g Izplačevanje 6 odstotnih državnih bonov v kronah in dinarjih se bo vršilo ob istih pogojih kakor v minulem X. roku tudi v XI. roku, t. j. v času od dne 1. novembra 1924 do dne 1. maja 1925, in sicer v Sloveniji — kakor doslej — izključno pri blagajni finančne delegacije v Ljubljani. Boni se več ne proučirajo. Za čas po dospelosti roku plačila se ne plačajo obresti, razen za one bone kronске vrednosti, ki so bili izdani do dne 16. oktobra 1919. Premije se brezpogojno več ne plačujejo in zato tudi ni treba več pošiljati prošnji generalni direkciji državnih dolgov v Belgrad za njih izplačilo.

g Zetev v Bolgariji 1924. Razen pri koruzi izkazuje letošnja bolgarska zetev napram lanskemu letu nazadovanje. Zetev pšenice znaša 517.000 (lani 986.000) ton, rži 84.000 (lani 174.000) ton, ječmena 153.000 (lani 241.000) ton in ovsu 73.000 (133.000) ton. Koruze se je letos pridelalo 743.000 ton (lani 683.000 ton). Skupni žetveni rezultat dosega 2.346.000 ton (lani 2.103.000), kar pomeni na ha 1.09 ton (lani 1.027 ton).

g Izvoz petroleja iz Romunije v Jugoslavijo. V mesecu juliju t. l. je znašal izvoz petroleja iz Romunije v Jugoslavijo 3319 ton. Ves izvoz petroleja iz Romunije v teku meseca julija 1924 je dosegel 32.971 ton.

g Produkcija tobaka v Turčiji. Letošnji pridelek tobaka v vilajetih Samsun in Smirna se giblje od 60 do 70.000 ton.

g Italijansko-ruska banka v Rimu. V Rimu se je pred kratkim ustanovila Italijansko-ruska banka z glavnico 2 in pol milijona lir. Svrha banke je finansirati trgovino med Rusijo in Italijo.

Borze.

3. novembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3—3.03 (2.999—3.0290), London 321.30—315.80 (312.50—315.50), New York 68.3750—69.3750 (68.75—69.75), Pariz 3.64—3.69 (3.625—3.675), Praga 2.0450 do 2.0750 (2.058—2.088), Dunaj 0.0962—0.0982 (0.09665—0.09865), Curih 13.2750—13.3750 (13.34—13.44), efekt dolar 67.50—68.50 (67.75 do 68.75). — Tendence slaba, blaga dovolj na razpolago. Po borzi tendence nekoliko čvrstejša.

Curih. Belgrad 7.55, Budimpešta 0.0068, Berlin 1.24, Italija 22.65, London 23.59, London 23.59, New York 519.20, Pariz 27.30, Praga 15.50, Dunaj 0.007325, Bukarešt 2.90, Sofija 3.75.

Dunaj. Devize: Belgrad 1028, Kodanj 12.180, London 322.500, Milan 3094, New York 70.935, Pariz 3717, Varšava 13.580. Valute: dolarji 70.460, angleški funt 320.700, francoski frank 3675, lira 3060, dinar 1022, češkoslovaška krona 2102.

Praga. Devize: Lira 148, Zagreb 49.05, Pariz 178.50, London 154.30, New York 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posojilo iz leta 1921. 63.50—66, Celjska posojilnica d. d., Celje 209 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 205 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 125—128, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 916 (denar), Slavenska banka, Zagreb 82 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—150, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 470—472 (zaklj. 470), Združene papirnice Vevče 120 (blago), »Split«, anon. družba za cement Portland, Split 1100—1500, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 85 (blago), 4 in pol odstot. zastavni listi Kranjske deželne banke 17 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 80 (blago).

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 109, Hrvatska slav. zem. hipot. banka, Zagreb 57, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 210, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 915, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 100, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 880—900, Guttman 730—740, Slavonija 75—78, Trboveljska premogokopna družba, tu 490.

Dunaj. Zivnostenska banka 815.000; Alpine 374.000, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 720.000, Trboveljska družba 480.000, Hrvatska eskomptna banka 109.000, Leykam 154.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 54.000, Avstr. tvornice za dušik 188.000, Mundus 855.000, Slavex 200.000, Slavonija 72.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Remeljni 7-7, 8-8, I. in II., fco meja 700, tramiči 3-3, 3-4, 4-4 — 4-5, 5-6, 5-7, zdravo merkantilno blago, fco meja 405, deske 20, 25, 80 mm, III. vrsta, fco meja 520, orehovi krliji, zdravi, lepi, od 2 m dolžine in 40 cm premera, fco nakladalna postaja 1 vag. 100, 105, zaklj. 100, remeljni 60-60, I., II., III. orig. monte, fco meja 670, bukovci plohi od 25—80 mm, suhi, za 1000 kg fco meja 520, jelševi plohi od 27—85 mm, neobr., napolsuhi, od 2 m napr. dolž., fco meja 800, bukovca drva, obrobijenci, fco nakladalna postaja 2 vag. 19, 19, zaklj. 19. — Zito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 400, pšenica bačka, par. Ljubljana 435, koruza bačka, par. Ljubljana 335, koruza nova, umetno sušena, par. Ljubljana 280, oves bački, par. Ljubljana 340, laneno seme, par. Ljubljana 680, pšenična moka bačka, št. 0 bas. fco Ljubljana 625, pšenični otrobi, b-n, fco Ljubljana 210. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig. fco Ljubljana 450, fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 560, fižol prepelčar, orig. fco Ljubljana 450, fižol prepelčar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 585, fižol mandolon, orig. fco Ljubljana 400, fižol mandolon, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 500, fižol rujavi, orig. fco Ljubljana 410, orehi, b-n, belo sušeni, brez koščakov, fco nakladalna postaja 700.

Turistika in sport.

NOGOMETNE TEKME 1. IN 2. T. M.

V soboto in nedeljo so se nadaljevale predvsem prvenstvene tekme L. N. P. Preostale sta za prihodnjo nedeljo le še dve tekmi, v I. razredu Jadran: Rapid in v II. razredu LASK: Svoboda. Izidi so sledeči:

Hermes-Primorje (3:1). Hermes je nastopil prvič brez vratarja Mihelčiča, ki je odšel v Zagreb k Gradjanskemu SK, nadomestil ga je z dobrim uspehom Habicht. Hermes je podal lepo kombinazijsko igro ter vstrajal vedno igre v napadu. Obramba bratov Pleš je delovala zanesljivo, krilci so dobro pokrivali in podpirali lastne napadalce, napadalna vrsta je lepo kombinirala, slabša pa je bila v streljanju. Celo moštvo je zadovoljilo tudi v tehničnem oziru. Primorje je igralo nesmotreno, proti navadi se je spustilo v igro po zraku ter se le redkokdaj povzpelo do resnejših strje-nih akcij.

Rapid-Maribor (3:0). Tekma se je vršila na igrišču Maribora v Mariboru. Rapid je bil tehnično znatno boljše moštvo ter je zmago popolnoma zaslužil. Diferenca v rezultatu je morda nekoliko prevelika, nastala je vsled nesigurne igre vratarja Maribora. — Tekma je bila jako dobro obiskana, mariborska publika pa je tudi tokrat pokazala, da je skrajno nedisciplinirana in nebrzdana.

Slovan:Svoboda (5:0). Svoboda je nudila Slovanu nepričakovano trd odpor ter dosegla razmeroma ugoden rezultat. Slovan bi moral na vsak način posvetiti večjo skrb tehničnemu izvežbanju svojega moštva ter opustiti negotovo igro po zraku.

LASK:Slavijs (4:2). LASK je moral prestatiti trd boj z agilno in hitro Slavijs, predno si je zasigural zmago. LASK ima nekoliko neizravnano moštvo, z marsikatero slabo točko, ki je ne morejo vedno pokriti ostale dobre moči. Laskove tekme kvarijo običajno tudi njegovi pristaši-gledalci, ki tvorijo nedisciplinirani del publike.

Ljubljanski skauti! Redni stegov sestaneč se vrši v torek, dne 4. t. m. ob 17. uri v društveni sobi. Udeležba obvezna za vse odseke. Stegovodja: Mogočni hrast.

Poslano.*

Gosp. J. Potočniku, potovalnemu učitelju v Vojvodini in lastniku krojne šole, Zidovska ulica 5, Ljubljana. — Načelstvo krojaške zadruga Vam za Vaš dober preizkušnjen kraj, ki res pristojno brez poskušnje, za Vaš trud izraža najlepšo zahvalo. Mi vidimo, da je kraj res najboljši in Vas bomo povsod le priporočali. — Predsednik obrtnih korporacij v Vojvodini. — V Vrbasu, I. Lodz; F. Spee, načelnik zadrug krojačev in krojačev.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

ISČE SE BONA

(Slovenka) k dvema otrokoma (eden 2, drugi 3 leta star). Ponudba takoj poslati na Karla Kristana, inženirja, Kumanovska ulica št. 5, Belgrad.

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je preminula, prevedena s sv. zakramenti, naša preobrna soproga, ozir. mamica

Elizabeta Modrijan
roj. FABJAN

soproga davčnega upravitelja v pok.

Pogreb ranke bo iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 6, v sredo, 5. nov. 1924 ob 3. popoldne.

Ljubljana, 3. novembra 1924.

Zalujoči: FRANC MODRIJAN, soproga. — FRANC, DANILO, BORIS, sinovi. — BETKA, hči.

Od ponedeljka 3. novembra do sobote 8. novembra t. l.

velika jesenska prodaja ostankov

manufakturnega blaga po izjemno znižanih cenah pri **Tekstilbazarju** Ljubljana, Krekov trg št. 10

Prodaja skozi cel teden vsak dan! **Ceniki zastonj!**

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevol Peter M. Černigoj.

(Dalje.)

13

Faraon je poslušal, in ko je končala, je poslal po Ramesa. Dečka so takoj prinesli — izgubil je bil mnogo krvi in ni mogel hoditi — in so ga deli na stol pred njim.

»Ubij me, o faraon,« je rekel s slabotnim glasom, »grešil sem. Saj bom rad umrl, ker mi je duh dal dovolj moči, da sem odgnal hudobno zver od kraljične, ki sem jo bil zapeljal v varnost.«

»Res je, brezbožno si ravnal,« je rekel faraon in je odmajal z glavo, »in boš zaraditega morda izgubil roko ali celo življenje. A ti si vendar dečko kraljevskega arca, ker si najprej rešil svojo tovarišico in potem celo pred menoj prevzel vso krivdo nase. Zato ti odpustim, Mermesov sin. Sedaj vidim, da sem modro ravnal, ko nisem poslušal tistih, ki so mi svetovali, naj te spravim s poti takoj po rojstvu,« in se je sklonil k dečku ter ga poljubil na čelo.

Ukazal je tudi, naj največji zdravniki dežele čujejo nad njim in iztrebijo iz njegovega telesa strup krokodilovih zob. Ko je okrevaj — in okrevaj je popolnoma, izgubil je samo mezinca na desni roki — mu je poslal meč z zlatim ročajem v obliki krokodila namesto tistega noža, ki ga je bil dal za goloba, proseg ga, naj ga vrlo rabi vse svoje življenje v obrambo one, ki mu bo kraljica. Dasi je bil še tako mlad, mu je razen tega podelil naslov grofa v dokaz svoje ljubezni in naklonjenosti ter mu dal ime, ki je pomenilo Branivec kraljeve gospe.

Ko je odšel, se je prerokinja Asti za-

zrla v meč, ki ga je bil faraon dal njenemu sinu.

»Kraljevsko kri vidim na njem,« je rekla in ga je zopet izročila Ramesu.

Toda Ramesu in Tui niso več dovoljevali, da bi se sama skupaj igrala; po tem dogodku je kraljično vedno spremljala častna gospa ali oborožen stražnik. Dečka pa so izročili za eno leto ali dve v oskrbo nekemu generalu, da ga vzgoji v vojaka, kateri poklic mu je bil zelo všeč, tako da sta se Rames in Neter-Tua poslej le malokdaj videla. Vendar pa je bila med njima neka vez, ki je razdalja ni mogla pretrgati, zakaj imela sta se še vedno rada in vsako jutro in večer, ko je Tui opravljala svoje molitve Amenu in ko je odmolila za svojega očeta faraona in za dušo svoje kraljevske matere Ahure, je molila tudi za Ramesa in da bi se kmalu videla. Zakaj tisti meseci, ko se njene oči niso srečale, so bili za Tuo dolgočasni.

IV. poglavje.

AMENOV KLIC.

Minila so leta in kraljična Neter-Tua, ki so jo klicali za Amenovo Jutranjo zvezdo, je slednjič postala dekle in je opravila obrede očiščevanja. V vsem Egiptu ni bilo tako modre in duhovite ter tako ljubeznive deklice. Bila je visoke in vitke postave, nje oči so bile modre kakor morje, rdeča kakor večerna zarja so bila njena lica, in kadar ni nosila na glavi zlate mrežice, so ji padali črni in kodrasti lasje skoraj do pasu. Razer tega je bila zelo učena, zakaj duhovniki in duhovnice so jo poučevali v vsem, kar je morala znati, vadili pa so jo tudi v umetnosti igranja na harfo in petja ter plesa, dočim jo je nje lastni odlični Sodu, tisti Ka, ki ga ji je Amen bil dal, navajal h globlji modrosti, ki si jo je zbiral nevede, v spanju in

bedenju in sanjah, kakor zbira dremajoča zemlja nočno roso.

In še več; nje oče, stari modri faraon jo je uvajal v državniško umetnost, s katero naj bi vladala podložnikom in premagovala svoje sovražnike. Ko pa je njena vzgoja bila končana, jo je vrhu tega prevzel v vlado Egipta rekoč:

»Jaz, ki sem bil vedno slabotnega telesa, se staram in pešam. Ta mogočna krona je pretežka, da bi jo nosil sam. Hči moja, deliti moraš z menoj nje težo.«

Tako je mlada Neter-Tua postala kraljica in slovesnosti njenega kronanja so bile velikanske. Veliki duhovniki in duhovnice, opremljeni z oblačili in znaki svojih bogov in boginj, so ji govorili nagovore in jo blagoslovljali v imenu božanstev, darujoč ji lepe darove in obljubljač jo ji večno življenje. Principi in plemenitaši so ji prinašali darila, tuji poglavarji in kralji so se ji po svojih poslanikih klanjali. Grofi in načelniki obeh dežel so ji prisegali zvestobo in slednjič ji je faraon sam pred očmi vsega zbora položil na glavo dvojno krono ter ji nadel vladarsko ime »Slavna v Raju in Hathori, Močna v lepoti«.

Tako je Tui sedela nekaj časa sijajna na svojem zlatem prestolu in ljudstvo se ji je klanjalo; toda v tej zmagoslavni uri je nje oko iskalo samo enega obličja, onega visokega in postavnega kapitana, Ramesa, njenega brata po mleku, in je obstalo za hip zadovoljno na njem. Da, njune oči so se srečale, oči novo kronane cesarice na prestolu in mladeniškega plemenitaša v gneči tam spodaj. Kratek je bil ta pozdrav, zakaj naslednji trenotek je že obrnila pogled drugam, in vendar bolj pomemben, nego celi dnevi govorjenja.

»Kraljica ne pozablja, česar se je otrok spominjal, boginja je vendar tudi ženska,« se je zdelo, da govori njen po-

gled. In tako sladko je bilo to sporočilo, da se je Rames opotekel z dvora, kakor da ga je zadela solnčarica.

In slednjič je prišla noč; ko je odslovila svoje tajnike, pisarje in dvorne gospe, je trudna deklica, oblečena sedaj v preprosto belo oblačilo, obsedela v svoji sobi sama. Mislila je na ves sijaj, skozi katerega je šla; mislila je na veličanstvo svojega cesarskega stanu; na moč, ki ji je bila dana, in na ponosno prihodnost, ki ji je ležala pred nogami. Pred vsem pa je mislila na obraz mladega grofa Ramesa, tovariša otroških let, moža, ki ga je ljubila in po katerem je hrepenela — ah, kako si je želela, da bi ga mogla s to svojo mogočnostjo pritegniti k sebi! In če ga ne more, čemu ji bo vladarstvo nad milijoni, gospodarstvo nad svetom? Imenovali so jo boginjo, in resnično, večasi je tudi sama mislila, da je napol božanska; toda če je tako, zakaj jo srce boli prav tako, kakor vsako drugo navadno deklico?

In ali je bila resnično vzvišena nad vse nesreče njenega rodu? Ali jo bo mogel prestol, in naj se še tako leskeče v zlatu, dvigniti nad bolečine človeških bitij? Želela si je spoznati resnico, popolno resnico. Bila je viharnega duha, vleklo jo je, da bi spoznala bodočnost, da bi ji pogledala naravnost v oči, tudi če je težka. Prepričana je bila, da ima to moč, čeprav se je doslej ni še nikoli poskusila poslužiti.

Vendar ni mogla te stvari opraviti sama. Tui je nekaj časa razmišljala, nato je stopila k vratom svoje sobe in prosila gospo, ki je zunaj čakala, naj pošlje k njej gospo Asto, Amenovo duhovnico, razlagavko usode. Asti je takoj prišla, zakaj bila je tudi sedaj kakor doslej v službi novokronane kraljice; bila je visoke in odlične postave, lepo rezanega obličja in črnih las, ki še niso siveli, dasi je bila 50 let stara.

IZJAVA.

Podpisana Marija Meden obžalujem žaljivke, ki sem jih nepremišljeno govorila proti J. M. Prekličem jih kot neresnične ter se zahvaljujem J. M., da je odstopil od kazenskega zasledovanja.

MARIJA MEDEN.

POZORI

Plačam bolje kakor vsak drugi za stare obleke, čevlje in pohištvo. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom.

DRAME MARTIN,

Ljubljana — Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 6905

AZURIRANJE

vezenje in vsa ročna dela prevzamem. Vodmat, Japljeva ul. 2, III. nadst., vr. 12

HIŠA NAPRODAJ

v Mežiški dolini, v industrijskem kraju ob železnici, primerna za trgovca ali obrtnika. Hiša ima 3 sobe in kuhinjo, v podstrešju 2 sobi, klet in elektr. razsvetljavo. Pri hiši je vrt in voda. Poslopje je v dobrem stanju in krito z opeko. Cena 88.000 Din. Interesenti naj se obrnejo na upravo pod 6915.

Prodajalci nepremičnin!

GOTOV USPEH pri prodaji Vašega posestva dosežete le, ako oglašate istega z obširnimi popisi

v reklamnem listu »POSEST«

ki ga razpošilja vsem javnim lokalom širom Slovenije in države ter v inozemstvo — dalje vsem kupcem redno in brezplačno

»POSEST«

realitetna pisarna, d. z o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. 24.

Več vagonov REPE

naprodaj. Poizve se v upraviteljstvu graščine na Kodelevem — Moste št. 1 — pri Ljubljani.

GOSPIDIČNA

ISČE mesto v kontorju ali kot blagajničarka z 1-letno prakso, večša stenografije in strojeopisja, nekaj srbohrv. in nem. jezika. Ponudbe na upravo pod »Zmožna 6903«.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Inserirajte v „Slovenca“

Popolnoma varno naložite denar v LJUBLJANSKO POSOJILNICO

registrovana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani

Mestni trg št. 6

— ki ima že nad —

10.000.000.— Din jamstvene glavnice

Vloge na hranil. knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše

Zahvala.

Za mnogostranske izraze odkritosrčnega sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega srčnoljubljenega, nepozabnega soproga, papa, sina, brata, zeta, svaka, strica in nečaka, gospoda

ROMANA TREO

izrekamo tem potom vsem našo najpriečnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo častiti duhovščini in oo. frančiškonom, salezijanskemu zavodu na Rakovniku, osobito g. ravnatelju dr. Fr. Wallandu za njegove krasne tolažilne besede, ravnatelju Mladinskega doma g. dr. Stuchly in g. tajniku dr. Zamjenu, prečastitim gg. kanonikom, uršulinskemu samostanu, osobito prečastiti prednici m. Hildegardis in g. špiritualu Janku Cegnarju, g. dr. Hausu za njegovo poztvovnost tekom dolge in mukopolne bolezni, zastopnikom zadruga stavbenikov ter zidarskemu in tesarskemu društvu, uradništvu in delavstvu trdnice, darovalcem vencev ter vsem, ki so našega draga blagopokojnika tako številno spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsem naša najiskrenejša zahvala.

Zalujoča rodbina TREO in vse ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

HIŠA

tik predmestja Ljubljane, nova, enodružinska, s takojš. prostornim stanovanjem — ugodno naprodaj. Pojasnila daje F. Jerko, Črnuče, Ježica

10.000 DIN ISČE

kot posojilo za 18 mesecev solid. drž. vpokojenec in obenem privat. uradnik ter je priprav. obrestovati s 30%. Odplačilo zanesljivo in zastavitev protivrednosti poleg 1 življ. police za Din 10.000. Ponudbe na upravo pod: »Zanesljivo odplačilo« 6907.

ŽELOD,

BUKOV ZIR, LIPOVO SE-ME in SUHE GOBE plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana, Tabor št. 2 in Krekov trg št. 10.

Nova koruza

se prodaja po nizki ceni pri FRAN POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36

Inserirajte v „Slovenca“

Izurjena ŠIVILJA

gre šivat na dom; sprejme tudi novo delo in popravilo na dom. Ponudbe na upravo pod šifro »Izurjena« 6904.

MEBLOVANO SOBO

pri mirni stranki išče zakonski par brez otrok. Mož je potnik in je večji del odsoten. — Ponudbe na upravo pod šifro »Natalija« 6891.

UČENKA

z dežele išče mesta v trgovini. Učila se je že poldrugo leto v trgovini s steklom. — Cenjene ponudbe na upravo pod »Zanesljivo« st. 6894.

CENTRIFUGO

rabljeno, dobro ohranjeno z bakren. obod. s ca. 600 mm premera in ca. 300 mm visokim, ter s spodnjim pogonom se kupi. — Ponudbe z navedbo cene na upraviteljstvo pod »Centrifuga« št. 6914.

KDO POSODI

obrtniku (invalidu) 3000 Din za pol leta, proti 25 odstot. obrestim? Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6912.

SPALNICO iz češnjavega lesa, skoraj novo, prodam. Poljanska c. 40, soba št. 70.

Ročni pletilni stroji

(Handstrickmaschinen)

stroji za okroglo pletenje

(Rundstrickmaschinen) avtomatični, ameriški fabrikat;

sukala

(Spulmaschinen);

stroji za sirovo pletenje

(Rauhmasch.);

IGLE vseh sistemov, so stalno v zalogi pri Alfredu Kozma, Osijek L, Županijska ulica 42. Glavno zastopstvo trdnice Felix Lederer, Wien. 3743

Zahvala.

Vsem, ki so obiskovali in tolažili v dolgi bolezni mojega dobrega soproga oz. nadučitelja

Ivana Cerarja

vsem, ki so ga spremljali na zadnjem potu, v prvi vrsti zastopnikom višjih šolskih oblasti, sošolcem in stanovskim tovarišem in vsem drugim, ki so prišli v tako častnem številu k pogrebu, izrekam najiskrenejšo zahvalo.

Na Črnučah, 29. oktobra 1924.

ANGELA CERAR, vdova.

Inserati v »Slovenca« imajo poln uspeh. — Inserirajte v njem!

SPREJME SE V VEČJO TRGOVINO NA DEŽELI

trgov. učenec

zdrav, krepak, pošten mladenič, star najmanj 14 let. - Nastop takojšen. - Hrana in stanovanje prosta. - Obrniti se je na naslov:

ANTON KALAN — Škofja Loka (kolodvor).

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nam je ljubljani stric in svak, gospod

Vinko Slivnik

trgovec in posestnik

danes, dne 3. novembra 1924, v 80. letu starosti po dolgi bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb predragega bo v sredo, dne 5. novembra 1924 ob 9 zjutraj na farno pokopališče sv. Vida.

V št. Vidu, dne 3. novembra 1924.

Zalujoče rodbine:

SLIVNIK, JANKOVIČ in KRAŠOVEC.

Dve visoki OMARI

in en UMIVALNIK je po nizki ceni naprodaj. - Naslov v upravi lista pod št. 6795.

NE ZAMUDITE

UGODNE PRILIKE!

Radi opustitve trgovine se prodaja vse manufakturno blago pri trdnici JOS. BE-DRAC, Aleksandrova 12, po vsakih sprejemljivih cenah. - Velika izbira modnega blaga, križastega in črtastega za kostume in krila, posebno nizke cene v angleških šifonih in platnu za rjuhe. Posebna nakupna prilika za p. n. drž. in privatne uradnike. 6770

PERJE

kokoške, račje, gosje in gosji puh, oddaja vsako množino po zmerni ceni trdnica

E. Vajda, čakovec

Nova, krasno izdelana kompi.

kuhinska oprava

obstoječa iz kredence, omare, pomivalne mize in drugih običajnih predmetov, ter nova, zelo lična POHISTVENA OPREMA za otroško sobico je naprodaj. Na ogled je pri g. ŠEBER, tapetnik, Rožna ulica 5, kjer se dobe potrebne informacije. 6730

DVE novi, najmodernejši

SPALNICE

iz trdega lesa, radi pomankanja prostora naprodaj po jako ugodnih cenah. Naslov pri upravi lista pod 6840.

POKVARJENO in zdravo VINO ter VINSKE DROŽE se sprejmejo le v večji množ.

v prekuho

za žganje. Ponudbe na K. Milčević, Moste 79 p. Ljublj.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, stari oče in ded, gospod

Ivan Majaron

veleposestnik in trgovec

danes, dne 2. novembra v dobi 74 let, po daljši, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 4. t. m. ob štirih popoldne na farno pokopališče v Borovnici.

Borovnica, dne 2. novembra 1924.

Sinovi in hčere: Ivan, Joško, Milka Kanc, Hela Švigelj, Ana Košuta in ostali sorodniki.

AKVIZITERJA

za razpečevanje in prodajo elektrotehničnega materiala išče elektrotehn. veletrdnica. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo življenjepisa in s sliko je poslati pod šifro: »AKVIZITER« na Aloma Company, — Ljubljana

Zastopstva

resnih trdnic, ki hočejo izvažati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. - Pošljite ponudbe naravnost na naslov: UNI-ONE INTERNAZIONALI TRASPORTI, VIA CAGLIARI 44, ROMA. 6379

Pozor kmetovalci, obrtniki!

Prevozni MLINI

za domače mletje (pogon 3 KS) so na ogled in prodajo pri: PODBOJ, Sv. Petra cesta 95, Ljubljana. 6576

Naprodaj sta poceni 2 HRASTOVI in 2 OREHOVI

spalni opravi

ter tudi več hrastovih PISALNIH MIZ. - Poizve se pri mizarju Josip KURNIK, Zg. Šiška št. 51. 6784

Drva

trboveljski premog

H. Petrič

Ljubljana
Gospodarska cesta 16
Telefon 543